

DIRVA

Nr. 11

Sausis-January 27, 1961

Cleveland, Ohio

Artėja šaltojo karo atodreškis?

RB-47 lakūnų paleidimas pašalinęs svarbią kliūtį santykiams

Prez. Kennedy, pradėdamas savo pirmąją prezidentinę spaudos konferenciją, paskelbė, kad sovietai paleido iš kalėjimo ir grąžina abu praeitą vasarą virš tarptautinių vandenų nušovusius amerikiečių karinio lėktuvo RB-47 likusius gyvus įgulos narius, ir ta "sovietų vyriausybės akcija pašalina svarbią kliūtį sovietų-amerikiečių santykiams pagerinti".

Laikraštininkų tarpe, naujojoje spaudos konferencijų salėje, pasigirdo subruzdymas ir švilptelėjimai, kai prez. Kennedy paskelbė, kad lakūnai jau są pakeliui iš Maskvos. Jie būtų jau grįžę Amerikon prieš spaudos konferenciją, jeigu sovietiniam lėktuvui nebūtų prieš pakylant "sprogusi padanga" ir dėl to išskridimas iš Maskvos nuvėlintas 39 valandomis.

Lakūnų paleidimas buvo sutartas ambasadoriaus Thompsono pasitarimuose su Chruščiovu, kurie įvyko praeitą savaitę; jų turinio valstybės departamentas ligšiol nepaskelbė, bet prez. Kennedy pareiškė, kad Sovietijai nieko nesą pažadėta už lakūnų grąžinimą ir nesutarta jokių asmeninių jo susitikimų su Chruščiovu.

Prez. Kennedy taip pat pareiškė, kad nieko nebuvo kalbėta apie sovietų nuteisintojo U-2 piloto Francis G. Powers paleidimą, nes tai jau esanti "kita kategorija". Jis paskelbė, kad įsakęs neatnaujinti U-2 skraidymų virš Sovietijos teritorijos. Chruščiovas per pasikalbėjimus su Thompsonu pareiškęs nieko nežinao apie 1958 metų rudenį virš Armenijos numuštų 11 lakūnų likimą. Esą, sovietų žurnaluose paskelbtą istoriją neatitinkanti faktų.

Grįžtant prie U-2 istorijos, jų skridimų į Sovietiją Amerikos karinė žvalgyba buvo reikalavusi jau Trumano administracijos laikais. Tada buvo atskleista nuomonė, ir jo pasekretorius Dean Rusk, dabartinis valstybės sekretorius, paruošė memorandumą, atmetantį tokį žinių rinkimo būdą. Prezidentas Trumanas, remdamasis tuo memorandumu, U-2 skridimus atme-

su sovietais pagerinti

tė, bet Eisenhoweris vėliau sutiko.

Nori "neapsisprendusio" Laoso

Toje pat spaudos konferencijoje prez. Kennedy pareiškė, kad jo administracija norėtų matyti Laosą, kaip taikią, nepriklausomą, "neapsisprendusią" valstybę, nedominuojamą nė vienos šalies, tik "susirūpinusią žmonių gyvenimu krašto viduje".

Derybas dėl atominių bandymų nutraukimo, turėjusias prasidėti vasario mėnesį, jo administracija paprašė atidėti iki kovo pabaigos, nes norima pasiruošti aiškesnei JAV pozicijai. Tuo reikalu esą tariamasi su kitomis vyriausybėmis. Prez. Kennedy taip pat

paskelbė, kad JAV vyriausybė nutarusi padidinti pašalpą badaujančiam Kongui. Būsią siunčiama daugiau kukurūzų miltų, pieno miltelių, ryžių ir medicininių reikmenų.

Dabartinė vyriausybė šiuo metu nesanti nusistatčiusi atnaujinti diplomatinių santykių su Kuba.

Stebėtojai, apibūdindami pirmąją prez. Kennedžio spaudos konferenciją, pabrėžia, kad joje buvo pastebimos atsargios pastangos pagerinti santykius su Sovietija. Esą, joje dar nebuvo esminių JAV politikos posūkių, bet pati konferencija simboliškai rodydusi besikeičiančią atmosferą Washingtono: tai esą pirmieji ženklai, kad reikia laukti didesnio ar mažesnio atodreškio šaltajame kare.

Dolerio vertė bus ginama

Naujoji JAV administracija padarė pirmą oficialų pareiškimą dėl aukso problemos, Prez. Kennedy pareiškė, kad "doleris turi būti apsaugotas, doleris gali būti apsaugotas, išlaikant jo dabartinę vertę".

Jo pareiškimas buvo padarytas spaudos konferencijoje, praėjus valandai po to, kai Baltieji Rūmai paskelbė specialios "uždavinių grupės" pranešimą, kuriame buvo siūloma, kad prezidentas "griežtai pabrėžtų; jog Jungtinės Amerikos Valstybės nenuvertins dolerio".

Prezidentas pareiškė, kad aukso problemą jis paliesęs vadinamame "Unijos pranešime" ir kongresui pasiūlysiąs išspręsti tą problemą per dvi savaites.

"Uždavinių grupės", pranešime, kurį prez. Kennedy pripažino "labai naudingų" ir nusipelnančių "atidaus dėmesio", buvo pabrėžta, kad nei vidaus ekonominė būklė, nei neišbalansuoti mokėjimai nereikalauja "drastiškų programų".

Dabartinė recesija esanti reikšmingai švelni, kaip ir kitos trys po II Pasaulinio karo. Pastaroji kai kurias atvejais net esanti švelnesnė už ankstesnes. Būklė pradėsianti gerėti ateinančiais mėnesiais ir metų gale būsimi "žymiai geresnė". Grupė rėmė pasiūlymą laikinai sumažinti mokesčius, jei prireiktų, tačiau tuo tarpu jo nesitikiama.

Kalbant apie neišbalansuotus

mokėjimus, buvo priminta, kad JAV turinčios apie 18 bil. dol. vertės "laisvų" ir "paslėptų" aukso rezervų bei teisę iš tarptautinio monetinio fondo bet kurio metu išsiimti aukso už 4 bil. dolerių. Tai reikią išryškinti pasauliui, kad nebūtų keliama panika.

Tarp kitų projektų pranešime siūloma:

- * pašalinti mokesčių nuolaidas, kurios skatina privatinį kapitalą investuoti užsieniuose;

- * sumažinti turistams leidžiamą be muto prekių ribą, kuri dabar yra 500 dolerių;

- * pratęsti suvaržymus, liečiančius amerikiečių aukso laikymą užsieniuose;

Grupė pareiškė apgailestavimą, kad buvusios administracijos pastangos gauti Vak. Vokietijos finansinę pagalbą JAV armijai Europoje išlaikyti buvusios nevykusiai išaiškintos, "kaip nesėkminga elgetavimo misija". Esą, buvo ir dabar tebėra reikalinga, kad "kiti pažangūs kraštai" prisidėtų didesniais įnašais į bendros gynybos ir pagalbos programas.

SANTA MARIA PLAUKIA Į AFRIKĄ

JAV valstybės departamentas ir Pentagonas atsisaukė iš ankstesnės pozicijos, kad sukliūtų pagrobtajam portugalų laivui Santa Maria reikėtų sulaukyti ir iškrėsti, nes nesą pakankamų įrodymų, jog tai buvęs piratiškas žygis. Valstybės departamente turima informacija esanti tokia prieštaraujanti, kad nesą galimybės susidaryti aiškų vaizdą apie tarptautinių įstatymų pažeidimą.

Laivas, kaip nustatyta, plaukias į Afriką, bet dar sunku pasakyti, į kurią portugalų koloniją pasuks. Jis buvo kpt. Galvao grupės pagrobtas pakeliui iš Lisabonos į Port Everglades (ne iš Tolimųjų Rytų, kaip iš karto AP buvo paskelbusi).

Portugalijos vyriausybė tiki, kad kpt. Galvao galis Afrikoje sudaryti egziliinę vyriausybę, kurią pripažintų antivakarietiškos Azijos ir Afrikos valstybės. Lisabonos režimas užalinaravo visas savo užjūrinės provincijas, kaip Cape Verde salyną, Sao Tome salą, Principos salą, Portugalų Gvinėją ir Angolą. Į salas pasiūsti kariniai pastiprinimai, tačiau vyriausybė didelį rūpestį kelia ne tik civilių keleivių likimas, bet ir pats laivas, kurio sunaikinimas kautynių atveju reikštų didžiulį smūgį Portugalijos dūdai.

Kas būtų, jei Clevelande A. Bielskaus nebūtų. Tokį klausimą dažnas stato, stebėdamas Clevelando lietuvių sportininkų veiklą. Prieš dešimt metų čia įsikūręs sporto klubas Žaibas, dėka sportui atsidavusio A. Bielskaus, išaugo sportininkų skaičiumi ir padarė didelę pažangą sporte. Nuotraukoje sporto vadovas A. Bielskus tariasi rungtynių pertraukos metu su jaunomis sportininkėmis, V. Plidžinskio nuotrauka

Vėl perversmas Salvadore

Šešių asmenų junta, valdžiusi Salvadorą per paskutiniuosius tris mėnesius, jau oficialiai gautomis žiniomis, yra nuversta.

JAV valstybės departamentas sakosi esąs gavęs žinių, kad perversmas įvykęs, tačiau, neturėdamas pilnų informacijų, susilaiko nuo tolimesnių komentarų. Bet kai kurie valdininkai pastebėjo, kad kariuomenė pradėjusi perversmą po to, kai junta atmetė įspėjimus, reikalaujančius pašalinti tuos, kurie bandą mėgdžioti Fidel Castro režimą.

Naujojo režimo per radiją paskelbtame atsisaukime sakoma, kad perversmas buvęs karinis, ir naujoji vyriausybė esanti antikomunistinė, norinti galimai greičiau atstatyti konstitucines teises. Dar nėra patvirtintas pranešimas iš Gvatemalos, pagal kurį perversmui vadovavęs plk. Alfonso Castillo, buvęs gynybos ministras.

Junta, kuri prieš tris mėnesius nuvertė prezidentą Lemus, sudarė trys kariškiai ir trys civiliai. Lemuso vyriausybė buvo suvaržiusi pilietines laisves ir kaltinama leidusi policijai brutaliai elgtis su demonstruojančiais studentais. Junta, žinoma, susilaukė plačios visuomenės pritarimo, bet "keturiolika", kaip ten vadinama galinga didžiųjų žemvaldžių grupė, proteguojanti karines vyriausybes, ėmėsi "laukti ir žiūrėti" taktikos.

Eisenhowerio administracija, remdamosi tuo, po juntos įsigalėjimo grįžusio savo pasiuntinio pranešimais, kurį laiką susilaikė nuo juntos pripažinimo, bet vėliau ją pripažino.

Nors valstybės departamente buvo tikima, kad junta buvusi antikomunistinė, tačiau buvo įrodymų, kad jai įtakos turi kairieji ir Castro šalininkai. Eilė incidentų rodydusi, kad junta dariusi perdidelių nuolaidų kairiųjų grupėms. Pastaruoju metu ji buvo leidusi organizuoti "liaudies miliciją" Kubos pavyzdžiu ir

dvi delegacijos, po vizitų Havanoje, organizavo neramumus. Bet pati junta dar nebuvo parodžiusi pastangų nacionalizuoti privatų turą bei konfiskuoti užsieninės investicijas.

Naujasis režimas, kaip sako per Gvatemalą ateinančios žinios, save vadina "dešiniais".

PRASIDĖJO KONGIEČIŲ POLITINĖ KONFERENCIJA

Kongo prez. Kasavubu, atidarydamas seniai lauktą visų krašto politinių atstovų konferenciją, kvietė juos "pergalvoti", kaip rasti išeitį iš eilę mėnesių besitęsiančios krizės ir sukurti taiką. Jis pasisakė už federacinę sistemą, kuri geriausiai tikėtų didžiuliam Kongui su daugybe etninių, socialinių ir ekonominių skirtumų.

Konferencijoje dalyvauja apie 250 delegatų, jų tarpe daug su spenduotojo parlamento narių ir įvairių genčių atstovų iš krašto gilumos. Tačiau į ją neatvyko atstovai iš Rytų ir Kivu provincijų, kurias kontroliuoja Lumumbos šalininkai.

Iš Rytų provincijos gautas grąsinimas nužudyti 300 politinių kalinimų, jei Lumumba mirytų Katangos kalėjime. Grąsinimą per radiją paskelbė Gilbert Pongo, buvęs Kongo saugumo šefas, kuris areštavo Lumumbą ir dabar laikomas Stanleyvillės kalėjime. Prieš keletą dienų pasklidusios žinios apie jo nukankinimą pasirodė buvusios netikros. Vienas JT pareigūnas, kuris į ankė kalėjime, pranešė, kad jis sergąs ir būgštaująs dėl savo gyvybės, tačiau išorinių kanikinimo ženklų jo kūne nepastebėta.

Prez. Kasavubu siūlo moji federacija patenkinti Katangos, Kasai provincijų vadus, kurie buvo paskelbę atsisakymą nuo Kongo. Buvęs premjeras Lumumba reikalavo stiprios centrinės vy-

riausybės. Prezidentą Kasavubu yra linkusios remti NATO valstybės, Lotynų Amerika ir buvusios prancūzų kolonijos, kurios nepriklausomybę atgavimo liko draugiškos Prancūzijai, Lumumbą remia sovietų blokas ir neutralistinės Azijos bei Afrikos vyriausybės.

Prez. Kasavubu kreipėsi į JT Saugumo Tarybą, reikalaudamas patikrinti JAR kšimamą į Kongo vidaus reikalus, žmugeliuojant ginklus į kai kurias krašto dalis.

JT gen. sekr. Hammarskjoldas pareikalavo, kad Kasavubas pargabentų iš Katangos kalėjimo Lumumbą ir Lumumbos bylą, jei būtų reikalinga, spręstų "nešališkas" Afrikos atstovų tribunolas.

SKUNDAI DĖL "KULTŪRINIŲ MAINŲ"

Maskvos radijas apkaltino Jungtines Valstybes, kad jos nesilaikančios "kultūrinių mainų" sutarties. Esą, rusai leidžia plačiai naudoti amerikinius filmus, bet JAV užgniaujančios sovietinių filmų demonstravimą.

Sovietų radijas taip pat kaltino JAV, kad jos turistų apsikeltimo sutartį išnaudojančios "šnipams" agentai į Rusiją, o sovietiniai turistai, atvykę į Ameriką, esą sekami amerikinių žvalgybos agentų

--Gal tu, seneli, nujauti, ką tas jaunuolis toliau planuoja?

Žmogus, kuris išgelbėjo Londoną...

VIEŅIŠAS SUKILĖLIS

"Žmonėmis, kurie išgelbėjo Londoną", vadinami tie, kurie padėjo susekti vokiečių vadinamą "atkeršijimo ginklų" (V-ginklų) paslaptį. Tai grupei priklauso nemaža asmenų. Dideli nuopelnai buvo JAV ambasadoriaus Švedijoje, kuris, skrisdamas į Berlyną, atrado Peenemuende, dideli nuopelnai buvo britų "oro šnipų" grupės, kuri iš fotografijų atskleidė vokiečių statomus tramplynus tiems ginklams iššauti, bet lygiai dideli nuopelnai buvo ir "Reseau Agir" grupės, kurią sukūrė "vienišas sukilėlis" prancūzas Michel Hollard.

Karo metu visos valstybės bandė žinias rinkti per Šveicariją, bet nė vienas bandymas nebuvo toks sėkmingas, kaip Hollardo grupės. Neveltui vėliau vokiečių žvalgyba kaltino Šveicariją, kad ji išdavusi V-ginklų bazių paslaptis sąjungininkams.

"Agir" grupė buvo smerkiama ir pačių prancūzų, kurie tikėjo, kad ji buvusi sukurta vokiečių "abmehero". Tačiau po karo anglų suteikti Hollardui aukščiausi užsieniečiams duodami pasižymėjimo ženklai patvirtino, kad tie kaltinimai buvo be pagrindo.

Žemiau pradedamas pasakoti epizodas ligšiol viešumoje buvo beveik nežinomas, tačiau jis tebėra aktualus ta prasme, kad parodo, ką gali nuveikti vienas žmogus, tikrai pasišventęs padėti savo tėvynei tuo metu, kada viskas atrodo beviltiška ir beprasmiška — žmogus, kurio tikėjimas savo kraštu yra stipresnis už sutinkamų kliūčių kalnus.

Sekmadienį, 1941 gegužės 31, praėjus vienuolikai mėnesių nuo vokiečių įgyjimo į Paryžių, lieknas, tamsiaplaukis vyras, apdriskusiis drabužiais ir nedėvėtais batais, atėjo į Šveicarijos pasienio sargybų postą La Brévine. Jis buvo pėsčias atkeliavęs 30 kilometrų, Juros kalnų pakraščyje nelegaliai pereinamas siena, kuri okupuotąją Petaino Prancūziją skyrė nuo laisvosios Šveicarijos.

Muitinėje jis būdinčiam valdininkui patiekė prancūzišką asmenų liudijimą, išduotą Micheliu Hollardu, 43 m. amžiaus, gyvenančiam Paryžiuje; užsiėmimas — generalinis "Maison Gazogène Autobloc" firmos atstovas.

--Aš tik perėjau sieną, -- pareiškė Hollardas. -- Turis svarbių reikalų Šveicarijoje, bet nebuvo laiko išsiritinti dokumentus.

--Koki reikalai? -- norėjo žinoti muitininkas.

--Šeimos reikalai.

--Kaip ilgai norite pasilikti? --Dvidešimt keturias valandas.

--Grįšite atgal tuo pačiu keliu? Michelis Hollardas linktelėjo galvą.

--Gera, Jūs galite eiti. Bet aš pasiilksiu jūsų asmens liudijimą. Jį gausite, kai grįšite atgal.

--O jei kas pakeliat mane su laikys?

--Pasakykite, kad liudijimas čia paliktas, ir kad aš tamstą praleidau.

--Nuoširdžiai dėkoju, --atsakė Hollardas ir išėjo pėsčias į Le-Loche, kur jis galvojo paminti traukinį į Berną.

Netoli Le-Loche jis tikrai buvo žandaro sulaukęs ir parlaustas dokumentų. Šveicaras buvo mandagus, bet netikėjo Hollardo pasiaiškinimais. Tik po telefoninio pasikalbėjimo su pasienio sargybų punktu, kuris patvirtino prancūzų teigimus, jis pasidarė nepaprastai draugiškas ir vienišą keleivį perdavė savo kolegai, kuris jį turėjo palydėti į Le-Loche.

siuntinū. Durininkas ilgai ir nepasitikėdamas žūrėjo į jį. Pagaliau nuvedė į laukdamąjį, kur Hollardas turėjo progą dvi valandas pasitenkinti žvilgsniu į keturias sienas.

Sienos, beje, nebuvo jam labai nuobodžios. Ten buvo vienintelis papuošalas: aprėmuotas pergamentas su premjero Winstono Churchillio šūkiu:

Kare - ryžtingumas
Pralaimėjime - atsparumas
Pergalėje - kilmumas
Taikoje - gera valia.

Ypač antroji eilutė sukaustė Hollardo dėmesį, taip įsikaldama į jo atmintį ir širdį, kad jis jos iki šiandien nepamiršo. Ji taip aiškiai išreiškė tai, ko jis norėjo, ko jis atėjo, kad per ateinančius ketverius metus jam teikė vis naujų jėgų.

Kaip sakyta, Michelis Hollardas dar niekada savo gyvenime nebuvo šnipinėjęs. Tačiau tik vienas tikslui rizikavo savo laisvę ir gyvybę, drąsiai pereinamas sieną. Ir tas tikslas buvo špionazas!

SAVA INICIATYVA

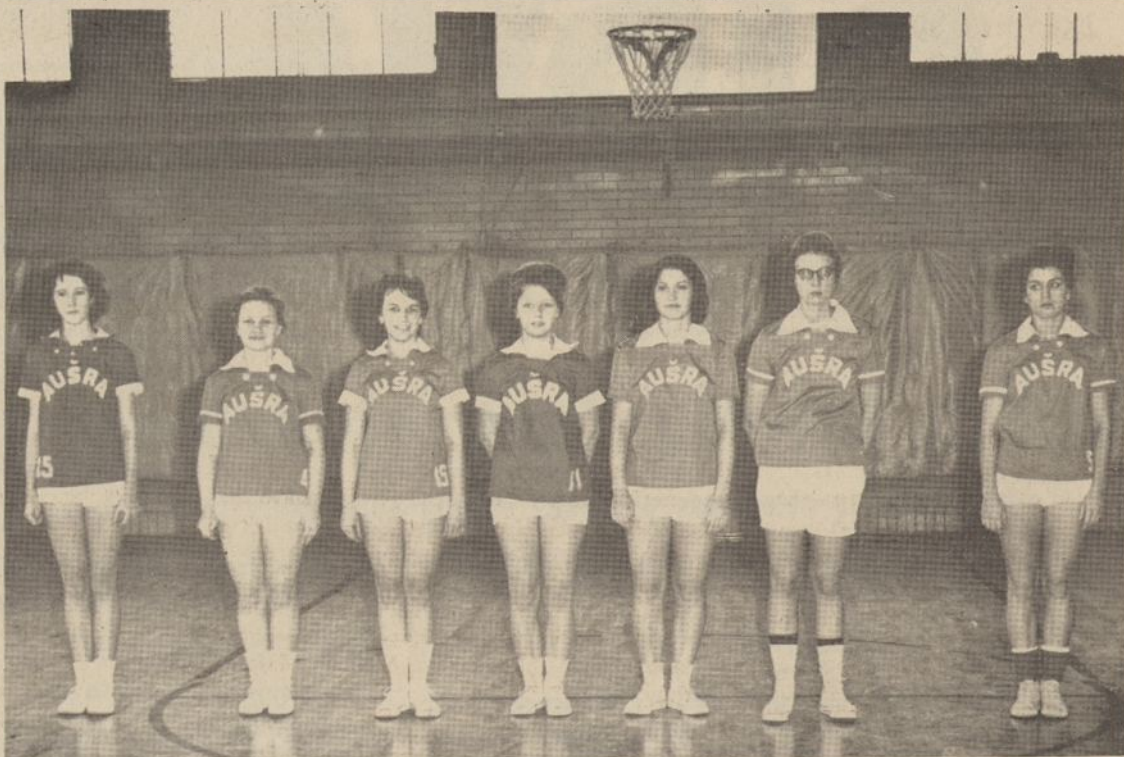
Jis atėjo tuščiomis rankomis, bet pilna, kraujuojančia vienišo patrioto širdimi, norinčia pagelbėti savo tėvynei. Jis nenorėjo, kaip daugelis jo tautiečių, bendradarbiauti su nugalėtojais. Jis nenorėjo, kaip daugelis kitų, nusivylęs ir nustimęs su keiksmu lūpose ir rankomis ant pilvo, šalia stovėti. Jis norėjo veikti, ką nors daryti, savo gyvybę į apkasus mesti -- nežinomo motory atstovo Michelio Hollardo gyvybę, kuri liko neauklinga ir nereikalinga, kol Prancūzija vergavo.

Atsargos kapitonas Michel Hollard, Croix de Guerre kavalierius iš Pirmojo Pasaulinio karo, vedęs ir dviejų vaikų tėvas, atėjo ne kieno nors raginamas, bet sava iniciatyva. Jis nepriklausė jokiai pogrindžio sąjūdžiui, neturėjo jokių talkininkų ir nė vieno skatiko. Karas taip greit užklupo, kad jo amžiaus klasė nebuvo spėta mobilizuoti, o pralaimėjimas jį, kaip ir visus prancūzus, buvo pastatęs prieš individualų pasirinkimą: sutikti su esama būkle ir prisitaikyti ar maištauti. Hollardas pasirinko antrąjį kelią. Be jokių kompromisų.

Jis atėjo į Berną, kaip vienišas sukilėlis, be žinių, be plano ir organizacijos, tik su pasiryžimu priešintis ir su naujaitimu, kad pajėgs tai atlikti. Vienintelė galimybė Prancūzijai pagelbėti dabar buvo padėti kovą tesiantiems jos sąjungininkams. Kelias į Angliją buvo užtvertas, kelias į britų pasiuntinybę Berne pavojingas, bet galimas.

Michelis Hollardas dvi valandas sėdėjo plikame britų pasiuntinybės laukdamajame, kad britų valdininkai pasiūlytų savo, prancūzo patrioto, paslaugą. (Bus daugiau)

Paraginkit savo pažiūstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Toronto sporto klubo Aušra moterų krepšinio komanda, dalyvavusi Clevelande, sporto klubo Žaibas dešimtmečio minėjimo rungtynėse.

V. Plidžiūnsko nuotrauka

ŠNIPŲ MEDŽIOKLĖ INDIJOJE

Špionazo centrai: Amitsar, Kalkuta, Cochin ir New Delhi. - Pardavinėta slaptoji premjero Nehru korespondencija.

Indijos policija baigė "Operation Spy-Hunt" (šnipų medžioklę), tuo tarpu areštuodama per 20 asmenų. Ta akcija dienos švieson išvilko eilę sensacingų atradimų, kurie verčia Indijos vyriausybę iš pagrindų perorganizuoti žvalgybos priemones.

Areštuotieji kilę iš visų Indijos kampų. Tarp jų yra vienas jaunuolis, kuris visai neseniai grįžo iš Maskvos. Tikima, kad jis vaidinęs didelę rolę, tarpininkaudamas dokumentų ir slaptybų kodų perdavimui.

Kitas areštuotasis jau prisipažinęs, kad svetima valstybei pardavęs Indijos pasiuntinio dvisavaitinį pranešimą iš Nepalo. Ta proga išryškėjo, kad sovietų pasiuntinys Katmande, neseniai toms pareigoms atkeltas į Nepalo sostinę, nepajėgė teisingai suvokti įvykiuose strategiskai svarbioje Himalajų valstybėje. Sovietams teko paaukoti keletą šimtų tikstančių rupijų, kad įsigijus 30 puslapių apimančių Indijos pasiuntinio asmeninį pranešimą premjerui Nehru. Indijos diplomatai turi tam tikrais laikotarpiais pasiųsti savo vyriausybės šefui asmenines situacijos apžvalgas.

Kitas agentas prisipažino, kad jam už slapto Indijos dokumento perdavimą buvusi pažadėta žymi pinigų suma, tačiau jis nesėpjo perdavimo įvykdyti dėl arėsto.

Bet svarbiausia, šnipų medžioklės metu paaiškėjo, jog visoje Indijoje išplėsto šnipų tinklo centrais, šalia New Delhi, yra Amritsar, Cochin ir Kalkuta.

Amritsar, stovįs pusiauakelėje tarp New Delhi ir kylančios Pakistano sostinės Ravalpindis, yra strategiskai svarbus punktas. Cochin Keralos provincijoje yra vienas svarbiausių Indijos karo laivyno bazių. Tuose miestuose reziduoją špionazo šefai dažnai lankydavosi New Delhyje, kuris su administracinių ir karinių įstaigų centrais ypač svarbus.

Iš Cochino uosto šnipai daugiausiai veždavo pietinėje Indijoje į jų "objektų" skaičių tėjo lėktuvų fabrikas Hindustan Aircraft ir Vizag laivų dirbtuvės. Tas specialus susidomėjimas turėjo pagrindą, nes gynybos ministerija buvo paskelbusi, jog ten statomi kariniai naikintojai, ir sklidę gandai, kad Indija galint pradėti povandeninių laivų statybą.

Šnipų tinklo Kalkutos skyrius perėmė uždavinį sekti Indijos gynybos priemones Tibeto ir Burmos pasieniuose. Iš Amritsaro filialės ir New Delhi buvo "svetima valstybei" teikiami "labai reikšmingi ir slapti dokumentai", prieinami tik artimiesiems premjero Nehru bendradarbiams. Taip pvz. sovietų ryšiniams buvo perduoti šie dokumentai:

- * ministerio pirmininko Nehru pasitarimų su Nepalo karaliumi Mahendra, protokolai. Pasitarimai įvyko karaliui vos tik grįžus iš JAV;
- * trisdešimt puslapių apimam

Indijos pasiuntinio pranešimas savo vyriausybei;

* periodiškai slapti Indijos pasiuntinybės pranešimai iš Maskvos.

Kaip atrodo, špionazo tinklas veikė daugiau dėl komercinių sumetimų, negu iš ideologinių įsitikinimų. Dokumentai buvę perdavinėjami ir Vakarų valstybėms. Jų tarpe buvę: Indijos gynybos planai ir kariniai projektai penkmečio plano rėmuose; užsieny ir vidaus reikalų ministerių memorandumai Kašimiro klausimu; premjero Nehru susirašinėjimas su sovietiniu bloku ir Afro-Azijos valstybių šefais, pvz. Nkruma ir Nasseriu.

Šalia konvencinių špionazo metodų, foto kopijų, buvo naudojami ir miniaturiniai mikrofonai, ku-

rie būdavo arba įmontuojami konferencijų salėse, arba įsmugeliuojami su patikėtiniais. Eilė tokių mikrofonų konfiskuota per kratas. Jie daugiausiai sovietinės gamybos.

Kvotą vedas policijos valdininkas tiki, kad visas špionazo tinklas, įskaitant jo vadovybę, apėmė per 300 asmenų, jų tarpe vyrų ir moterų iš visų gyventojų sluoksnių -- valdininkų, karininkų, laikraštinių, mokytojų ir net dvasiškų. Indijai per praeitą dešimtmetį tas šnipų tinklas padaręs milžiniškų nuostolių, kurie nesumažėja dėlto, kad nemaža aukštųjų valdininkų tiesioginiais ar netiesioginiais išdavikais tapo dėl savo lengvabūdiškumo ar apsilėidimo.

(tp)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2245-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

AR JAU ĮSIGIJAI ALMA MATER?

Tai knyga, kuri turi būti kiekvieno lietuvių šeimoje. Ypač jaunimas ją turi perskaityti. Iš įdomaus pasakojimo apie studentų gyvenimą ir mokslą Nepriklausomoje Lietuvoje, jie giliau pažins savo kraštą ir savo žmones.

Rašytojas R. Spalis moka pasakoti traukiančią kūrybos jėga. Todėl visi grožinės literatūros mėgėjai įsigydami Alma Mater, tikrai praturtins savo bibliotekas.

Užsisakydami Alma Mater naudokitės šia atkarpa:

(II)

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas: _____
(Vardas, pavardė)

_____ (Adresas)

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (37)

DEŠVĖ ARVAY

"Jei parpuls ant kelių..."

Po pietų juodas Skoda, kabrioletas, išvažiavo iš centrinio kalėjimo kiemo. Jo viršus buvo pusiau atidengtas. Tarp majoro ir civiliai apsirėngusio valdininko įsprausta, sėdėjo mergina šviesiai mėlyna vasarinė suknelė. Namai ir didieji pastatai slinko pro šalį. Iš tolo Ilona tikėjo pažįstanti kiekvieną žmogų — moteris, vyrus, net vaikus; tačiau priartėjus kiekvienas veidas buvo svetimas. Nusivylimas perplūdavo, o šalia, kaip jūros bangų plakimas į krantą. Pro benzino stočių, gėlių kioskų ir restoranų kvapą staiga prasiimušę gaivi Dunojaus srovė. Automobilis buvo ant Grandinių tilto. Vėjas skleidė Ilonos plaukus. Virš Budos kalno kabojo baltas debesys. Ilona žiūrėjo tiesiog, į

Budos tunelio angą, kuri juodais nasrais žiovavo kitoje upės pusėje, rydama trafiką į Senamiesčių. Oras tunelyje buvo vėsus, kaip urve, dvokė motorų išmestomis dujomis. Lempos švietė tamsoje, akmeninėje žaroje. Ryškiai sužibo dienos šviesa prie išvažiavimo angos. Ilona turėjo primerkti akis. Ji tik dabar pamatė, kokios išbalusios buvo jos rankos, kai staiga savo odoje pajuto malonią saulės įkaitintų gatvių šilumą.

Civiliai apsirėngę majoras pasilenkė priekini ir pasakė šoferiui:

--Dabar Budakesio gatvė į Jono kalną.

Motoras tyliai užžė. Tik kylant aukštyn, jo garsas padidėjo. Ilona tikėjo girdinti senąjį prižiūrėtoją: "Paskui paėmė į velnią ant labai aukšto kalno..." Viršūnėje kabrioletas sustojo šalia kelio. AVO valdininkai darėjo gabaliuką su Ilona, kol medžiai staiga praretėjo, atverdami platų žvilgsnį.

--Budapestas, -- pasakė civiliai apsirėngę majoras.

--Gražus miestas, -- pridūrė antrasis AVO valdininkas.

Ilona žiūrėjo į nesukaitomą daugybę bokštų, kurie, lyg suakmenėjęs džiugasmas, gręžėsi į horizontą.

--Viltingas miestas, -- teigė majoras. -- Čia apsimoka gyventi.

Ilona pakėlė akis į dangų, nes nenorėjo matyti pasaulio su visais jo turtais, o dangus buvo šviesus, kaip jos suknelė, ir mėlynas, kaip Kuzino marškiniai. Kad dangus turėtų bent vieną marškininių sagą, perlumutrinę sagą, kaip ruso marškiniai, perlumutrinę sagą, į kurią galėtų įsikibti jos akys. Vėjas pleveno Ilonos šviesiai mėlyną suknelę.

--Apsimoka čia gyventi, -- kalbėjo majoras, -- tik kalėjime ne.

Stiprėjęs vėjas varė debesio sklaute per mėlyną dangų. Pirmieji šešėliai jau krito į kalvotą Budos gamtovaizdį.

--Jūs turėtumėte nutraukti ryšius su praeitimi, -- kalbėjo majoras Ilonai, -- prisipažinkite savo klaidas; jūs neturite griauti savo gyvenimo, savo jaunystės. Dar viskas jums prieš akis.

"Visa tai tau atiduosiu, jei parpuls ant kelių..." pagalvojo Ilona ir nieko neatsakė.

--Jums nebus jokių nuostolių, -- kalbėjo jis toliau, -- jei jums pagelbėsime ir studentų sluoksniuose dirbsite mūsų naudai.

"Ir mane pagarbinsi," atsiminė Ilona citatos pabaigą.

--Kaip jums atrodo mūsų pasiūlymas? -- paklausė kitas AVO valdininkas.

--Aš turiu apie tai pagalvoti, -- atsakė Ilona.

--Pagalvoti visada naudinga; šiandien vakare pasikalbėsime apie viską.

Zirzė mašalų spiečiai vos beartinami. Artėjo lietus, ir šoferis užtraukė stogą, kai jie priartėjo prie automobilio. Medžiai lingavo nuo vėjo, bet dar nelijo. Ilona būtų taip maloniai pajutusi lašus veide ir rankose. Automobilis veikė radijas. Buvo skaitomas oro pranešimas: "Laukiama rytoj, birželio..."

--Išjunk tą dėžę!

Įsakymas buvo pavėluotas. Ilona išgirdo datą. Reiškia, izoliacinėje celėje ji išbuvusi tris dienas, ir tuo metu, kada tardytojai tikėjo, kad tai būsiąs pats didysis jos silpnumo laikotarpis. Kad bent lytų! Bent lašų pamatyti nubėgantį automobilio langais!

Kai lijo, Ilona buvo jau celėje. Pilkas sijonas, juodas megstinis, jos seni baltiniai tebegulėjo ant narų. Iš po lentų juodavo jos senieji pusbačiai. Ilona nusivilko vasarinę suknelę, padėjo naujus baltinius, ir kojines ir drobinčius batelius. Ji numetė viską, kas buvo gauta iš majoro. Ir jei būtų buvę įmanoma, ji būtų išvėmusi: pusryčius iš majoro, pietus iš majoro, kiekvieną majoro žodį. Bet žodžių neįmanoma išvėmti: jie nepatenka į skilvį. Išgirsti ir suprasti, jie vingiuoja smegenų labirinte, ir įkalba ir atkalba, ir jaukia viską kūvon, iki galvojos mechanizmas pradeda springti ir sustoja. Galvojos mašina vien iš žodžių verpia gilą raudonąją gyvenimo gilą. Visas gyvenimas staiga pasirodo pakibęs ant tos gijos: gyveniti apsimoka. Tai taip paprasta: nutraukti ryšius su praeitimi; prisipažinti klaidas; gyvenimo, jaunystės negrauti; viską prieš akis turėti. Gyvenimas yra nuostabus šviesiai mėlynoje vasarinėje suknelėje, ružuose baltiniuose, šilkinėse kojinėse, baltuose bateliuose ir saulės nutviekstose gatvėse. Budapesto gatvėse. VISA TAI AŠ TAU ATIDUOSIU, JEI PARPULSI ANT KELIŲ IR MANE PAGARBINSI! Galvojos mašina užspringo. Gija nutrūko. Prieš sumegsdama ją, Ilona padavė šėvai kitą, permatomą stiklą, kristalinį matematikos stiklą.

"Eksponentinė funkcija" diskutuodama, Ilona kalbėjo mintyse, tartum dalyvaudama matematikos -- gamtos mokslų seminare. Ji nepastebėjo, kada nuo langelio buvo nustumiamas šalin dangtelis. Celės sienos prapuolė. Kalėjimas nustojo egzistuoti. Ir rinkdama įrodymus apie ribų vertę, ji jautėsi stovinti matematikos instituto seminare, su pažįstamais studijų draugų veidais prieš akis. Seminaro vadovas stovėjo, pasirėmęs į pirmąją suolą ir žiūrėjo į klausytojų eilės. Iloną pareikalavęs pakalbėti apie permanencijos principą, jis nusišypsojo, kaip Kuzinas. Jis iš viso atrodė, kaip Kuzinas. Tai sumaišė Iloną. Jis pastebėjo tai ir tuoj nusišuko.

"Permanencijos principas..." pradėjo Ilona.

Galvojos mašina suburzgė ir pradėjo verpti kristalinę matematikos gilą.

--Kodėl vėl dėvite savo senuosius drabužius? -- vakare paklausė majoras tardymo kambaryje.

--Aš negaliu dirbti AVO naudai.

--Kodėl?

--Netinku tam reikalui.

--Jūs galėsite atsistatinti.

--Galbūt.

--Aš dar duosiu laiko apsigalvoti.

--Užtenkamai prisigalvoju.

--Ir apie ateitį?

--Ne, -- atsakė Ilona. -- Apie esminius dalykus.

--Kas jums atrodo daugiausiai esminiu dalyku už gyvenimą?

--Yra tokių.

--Kas, pavyzdžiui?

--Permanencijos principas.

Majoras primerkė akis. Nesuigaudamas ir piktumas iškreipė jo veidą.

(Bus daugiau)

Centriniai Kauno pašto rūmai statyti Nepriklausomybės laikais.

IŠTIKIMYBĖS IDĖJA FILMUOSE

ALE RŪTA

Prieš pat Kalėdų ir N. metų šventes Hollywoode įvyko dviejų gerų filmų premjeros. Geriausia, kad šie nauji filmai geri pastatymo prasme ir naudingi jaunimui bei senimui. Geri teniškelty minčių prasme.

"Universal-International" pastatytas filmas "THE GRASS IS GREENER", su Cary Grant, De-

Floridos vasarvietės užplūstos studentų. Yra čia turtuolių vaikų, yra ir tokių, kurie apsisotę pigiausiame kambarėlyje ir, vietoj pietų, restorane užsisako stiklinę šilto vandens, iš kšėnių ir rankinukų išsitraukdami

ypač mergaitės, nepatyrę ir, kaip plaštakės, nuskrenda į viliojančias liepsnas, iš kurių, jei ne geri draugai, gal ir nebebūtų išėitės. Kiti galvoja rimčiau ir elgiasi atsargiau. Vieni filosofuoja, kad "sex" dabar esąs labai paprastas dalykas, lygus pastbučlavimui ir net rankos paspaudimui, išreiškiant artimumo ir simpatizavimo jausmus; kiti, nors pakalba laisvai ir žvaliais žvilgsniais gauda partnerius, bet elgiasi atsargiai. Pastarųjų elgesys jaučiamas natūralus gėdos ir atsakomybės jausmas. Pastarieji ir intelektualiai daug pranašesni už tuos, kurie akiai veržiasi į trumpalaikes draugystes, traukiančias kristi iki dugno. Jei berniukams tokios draugystės ir nepalieka tiek dėmių, tai mergaitės dažnai sunaikina pačiame jų pražydime.

Filmas moralizuojantis, bet jaunesniesiems gal ir nėra tokios žymios pedagoginės tendencijos. Viena jauna premjeros stebėtoja buvo sužavėta pačiu filmo pastatymu, atrodo, nelabai įsijaudina, kad buvo laikas įtaigojama. Grandiozinė jaunimo šventė, charakteringi šios šalies jaunimo pokštai, gražūs vaizdai atperka tik pradedančių kilti aktorius - žvaigždės jaunųjų vaidybos kairias silpnības.

Tie abu filmai yra graži šio sezono dovana tiems, kurie filmuose ieško poilsio ir pasigėrėjimo.

Pasiruošimas sukurti filmą "Breakfast at Tiffany's" su Audrey Hepburn ir George Peppard. Operatorius iš apačios ieško gersnio vaizdo.

borah Kerr, Robert Mitchum ir Jean Simmons, naudojosi H. ir M. Williams komedija, kuri per 25 metus turėjo didelį pasisekimą Londono (Anglijos) scenose. Filmas užtrunka daugiau nei pusantros valandos, bet nenuobodus. Gera supinta intriga, gražūs Anglijos gamtovaizdžio ir senovinės pilies vaizdai, gera pirmųjų aktorių vaidyba.

Sužetas apima nedidelę geros žmonos meilės ir neištikimybės istoriją su netikėtais muziejinių jos vyro pilį atklydusiu Amerikos milijonieriumi. Rašas romanus pilies tarnas (Moray Watson), stipraus charakterio ir stiprių jausmų pilies ponas (Cary Grant, išsilavinusi ir inteligentiška jo žmona (Deborah Kerr), pasaulio matęs milijonierius (Robert Mitchum) ir hedonistinio gyvenimo atstovė, ponios draugė (Jean Simmons) duoda, benarpliojant meilės ir ištikimybės problemas, daugelį domių, filosofinių, su gero humoro atspalviu, dialogų.

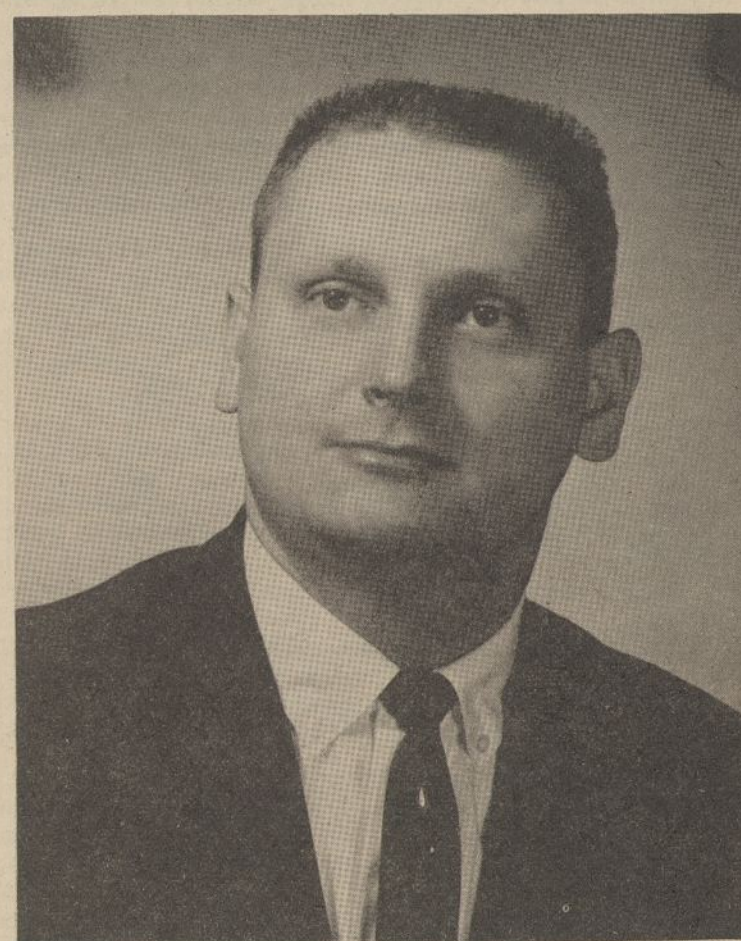
Po kiek sufarsuotos ir pusiau nelegalios pilies pono ir milijonieriaus dvikovo, visa paini istorija išsispindžia gerai: žmona grįžta prie vyro, šeima nesuardoma ir niekas nepažeminamas, nes, anot pilies pono, "žmona nėra tik lovos pašildymui ir kalėdinių kortelių parašymui, bet giliai ir pastoviai draugystei, kuri daug svarbesnė už kūninę ar materialinę vyro ir žmonos ryšį". Vyras neužgautas ir laimingas, kad jo žmona laisvai, niekieno neverčiama, apsisprendė pas jį grįžti.

"WHERE THE BOYS ARE", pastatytas Metro - Goldwyn-Mayer studijos, su Dolores Hart, George Hamilton, Yvette Mimieux ir Barbara Nichols, yra psichologiška ir tikra šių dienų jaunimo meilės bei moralės istorija, su kdek moralizuojančia tendencija, parodyta puikiai pastatytame, Floridoje susuktame filme.

Dvi savaitės Vėlykų atostogų.

savo atsineštų sausainių ar sumuštinų, kad pigiau pragyventų.

Visi jie jaunatviškai veržiasi į linksmybes ir nuotykius, į meliškas draugystes. Kairurie jų,

HERALD R. SWOPE paskirtas St. Clair Savings Association sekretoriaus pavaduotoju. Banke jis dirba nuo 1957 metų. Yra baigęs Willoughby High School, studijavęs Fenn Kolegijoje ir Savings and Loan Institute Clevelande -- taip pranešė St. Paul J. Schneller banko prezidentas, kurio skelbimai dažnai būna Dirvos puslapiuose.

GREETINGS and BEST WISHES
from
MIAMI RESTAURANT
FINEST DELICATESSEN

10008 Euclid Avenue

SW 1-0145

Graži dovana visiems
Naujų metų
proga
Plokštelės tik neseniai
pagamintos

LITHUANIAN-AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTĖ-Matthews yra įdainavusi naują lietuviškų dainų plokštelę --

"MANO

LIETUVOS

PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories)
Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) --

"Christmas Carols"

Shepherd Boy and

Sleeping Child.

Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co.

Platiniojama užsakius didesnius

kiekius -- duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIUSTI:

ALEX MATHEWS

256 Union Avenue,

Brooklyn 11, N. Y.

arba

gaunama visose

radijo stotyse

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

ST. CLAIR
SAVINGS
ASSOCIATION

SAVE
SAFELY
at 4%
ANTICIPATED RATE

ON SAVINGS

SAVINGS DEPOSITS INSURED TO

\$10,000.00

813 E. 185th St.

IV 1-7800

25000 Euclid Ave.

AN 1-1200

6235 St. Clair Ave.

HE 1-5670

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Slinkimas į pakalnę

Slinkimas į pakalnę visad pavojingas. Ypač, kada laiku nesiimama priemonių tokį slinkimą suvaldyti. Tada slinkimas gali išsivystyti į griuvimą ir dar daugiau žalos pridaryti.

O mūsų lietuviškojo gyvenimo slinkimą pakalnė, kada blaiviom ir rūpestingom akim žiūrime į vykstančius reiškinius, visi pastebime. Vienur jis tik prasidėjęs, kitur jau ir gerokai pirmyn pasitūmėjęs. Tat savaimė suprantama, kad tokia būklė kelia rūpestį ir apie tai nemažai pakalbame ir net pasibaramė. Pasibaramė, kad Lietuvos laisvinimo reikalams aukos mažėja. Pasibaramė, kad susirinkimuose dalyvių skaičius mažėja. Pasibaramė ir dėl pavardžių nuliutvinimo, lietuvių kalbos primiršimo auklėjant jaunąją kartą ir kitų panašių reikalų.

Ar galima tokį slinkimą pakalnė sulaukyti, kada šimtai mums nepalankių aplinkybių, į tą pakalnę traukia? Aišku, kad galima, nors šio krašto tautybių malimo girmos ir labai įsismaginusiai sukasi. Aišku, kad galima, jei mes laiku įstengiamė nugalėti kasdien pasitaikiusias kliūtis ir nepradedam samanėti savo tautines pareigas atliekant. Ne kieno iš šalies padiktuotas pareigas, bet tik tas, kurias atsinešė iš tėvynės, kai karo audrų ir komunistų persekiojimo vejami, iš ten žengėme paskutinį žingsnį ir pasizadėjimą davėm viską daryti, kad laisvė būtų prikelta.

Slinkimą į pakalnę sulaukysime, jei visi pradėsime su tuo kovoti ne į kitus dairydami ir išdidžiai pirštu rodydami, kad tu esi kaltas, bet nuo savęs pradėję. Slinkimą į pakalnę sulaukysime, jei patys savo šeimose mokėsim pasikalbėti ir pasitarti, kad ir tokiais reikalais: ar nepermaži laiko ir lėšų skiriam lietuvių organizacijai darbu išlaikyti, ji nuolat judinti ir naujais sumanymais gyvinti; ar savo vaikus lietuviškai auklėjame ir kitiems talkinam tai daryti; ar laiku reaguojam į visus reiškinius, kurie neteisėtai mūsų tautinius ir laisvės kovos reikalus kelia?

Jei į tuos klausimus galim nesunkiai atsakyti, kad viską atliekam gerai, mes į pakalnę neslenkam. Bet jei tie klausimai mums jau nemalonūs ir į juos atsakant reikia teisintis, mes slenkam į pakalnę. Mums tada jau reikia susiminti, kad ton pakalnė nepradėtume patys griūti ir kitus jon traukti.

Žinoma, lengviausia nieko nedaryti ir vis kartoti, kad ir kaip besispirsi, vistiek laikas dirba tavo tautinių užsimojimų nenaudai. Lengviausia plaukti pasroviui ir linguoti su vėjais. Juk nesunku ir nuo visokių lietuviškų darbų ir pareigų atsikalbėti. Juk lengva ilgai sėdėti prie gausiai apkrautų vaišių stalų ir gerti žvaigždėlėm papuoštus užsieninius gėrimus. Ir taip pat nesunku visus tautinius darbus tik liežuviu malti, bet ne darbus dirbti.

Tokių kelių einant tik į pakalnę skubinamasi. O mums reikia vyrų ir moterų, kurie tą slinkimą ne tik sulaukytų, bet mus ir mūsų vaikus atgal į laisvą kraštą parvestų. Mums reikia ne šventinių ir paradinių didvyrių, bet kasdienos rūpestingų tautinių darbo darbininkų. Pirmiausia savo šeimose, toliau eilinėse lietuviškose organizacijose ir pagaliau visoje mūsų bendruomenėje. Tik tokiais būti atsinaujinę tą slinkimą pakalnė sulaukysime ir savo pareigą pilnai atliksime.

B. G.

GERA KARTAIS "NETEKTI" GEROS TARNYBOS...

Su įdomumu perskaičiau S. Kirtiklio iš Brooklyno laišką Dirvoje kad prieš keletą metų kažkieno buvau pasiūlytas Laisvosios Europos Radijo tarnybai, bet New Yorko mūšiškiškai su pasipiktinimu mano kandidatūrą atmetę. Mat, kaip rašo S. Kirtiklis, -- aš "rezistencininkas", o "Vilkas jų nepripažįsta, tai kaipgi galima!"...

Atrodo, kad tie mūšiškiškai New Yorke, dar nei lietuviškos radijo valandos, nei pinigų turėdami, jau rinko jos valdybą kandidatus ir "skryniną", kas tinka, kas ne. Įdomus užsimojimas, apie kurį tik dabar išgirdau. Aš apie tai nieko nežinojau ir tarp kitko, man, dirbančiam aliuminijaus pramonėje, valdiškos ar visuomeninės lėšomis išlaikomos tarnybos nebūna labai, kad reiktų su alkanesniais tautiečiais dėl jų

varžytis.

Taip pat prieš kelis metus man tik kartą įdomumo vedinam teko apsilankyti į apklausinėjimą, kai į Los Angeles atvykusi USIA komisija, kuriai priklauso Voice of America, per laikraščius teškojo kandidatų informacinei tarnybai. Komisija, kaip atrodė, buvo patenkinta mano kvalifikacija, bet reikalas iš karto atpuolė, tuo metu man dar nesant Amerikos piliečiu. Aplikacijos vėliau nepadačiau, tad "netekau" ir tos tarnybos.

Atsidėkodamas S. Kirtikliui už intymią informaciją, galėčiau iš savo pusės painformuoti, kad tuo tarpu nesigailiu tų dviejų tarnybų "netekęs".

Juk kas išėjo iš Amerikos Balso lietuviškojo skrybiaus? Ten buvo rasti geresni radijo ir žurnalizmo srities kvalifikacijų pareigūnai, kaip štabo pulkininkas,

šiais metais įvyksta JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimai. O kad tuos

jūrų kapitonas, ekonomistas, poetas, teisininkas, filologas, istorikas ir panašūs. Ir ne kokie "rezistencininkai", o ramūs, padorūs piliečiai. Gidabar jiems, tiesą sakant, prieš nieką ir nebereikia rezistuoti. Washingtoninės lietuviškos transliacijos taip nušvarintos, kad net bolševikams Rusijoje nebeapsimoka jų klausymą trukdyti. O AB lietuviškos programos iš Europos, kiek daugiau rezistencinės, buvusio USIA bosso G. Allen visai panaikintos. Pasirūpinęs sutvarkyti paskutinius kuriam laikui dar paliktus Muenchene AB radijo pabaltiečius korespondentus, p. G. Allen, vos paskelbus naujo Amerikos prezidento išrinkimą, tuoj atstatydino ir nuėjo direktoriauti tabokos koncertui. Matyt, kad informacija, propaganda, radijas ir taboka bei jos dūmai jam yra labai artimos specialybės. Kitaip elgiat tik vien bolševikai, savo informacijai ir propagandai skiriamieji vis daugiau dėmesio ir iš jų vadovų reikalaujami kintokų ir pažnesnių kvalifikacijų, negu tabokos dūmų tyrinėjimas.

Tad man žymiai geriau išėjo, kai New Yorko vlikiečiai ar kiti komitetininkai atmetė mano kandidatūrą į ne jų išlaikomas tarnybas, negu, pvz., mano bičiuliui S. Žymantui, kuris nepaklausė savo metu jam duoto patarimo ir nuėjo kurį laiką dirbti Amerikos Balso Muenchene. Jis ten pasiekė augstą "senior Lithuanian program officer" titulą ir pagaliau buvo atleistas dėl "budžetinių sumetimų". O aš jau seniai pasiekdau taipgi augstą aliuminijaus fabriko "senior darbininko -- machine operator" titulą ir nors pastaruoju metu kiek recesijos spaudžiamas dar naudojosi geresniais uždarbiais už anuos propagandistus. Visi kiti AB lietuviškos tarnybos tarnautojai Muenchene buvo išmėtyti, kaip Grigo bitės: dr. P. Padalis atsidūrė Arizonoje, dr. J. Čėginskas Švedijoje, V. Dargis Anglijoje, J. Stonys New Yorke, prof. S. Žymantas, Los Angeles. Niekas nuėjo visas jų radijo darbe turėtas ar įgytas patyrimas.

Įdomu, kad AB europinės lietuviškos tarnybos apimtyje vyraujantieji buvo kaip tik tie lietuviai "rezistencininkai" -- frontininkai Padalis, Čėginskas, santarvininkai Dargis, Žymantas... Bet kaip dabar Kirtiklis kirta, tai New Yorke buvę visai kitaip. Man, pvz., niekad nekdio pasipiktinimas, kad vlikininkas yra vlikininkas. Bet anieks, matyt, kyla, kad kas nors yra netoks, kaip jie. Ir tokiems jie tarnybų jau "nebeduoda". Aš manau, kad su tokiais savo būdu lietuviais niekad negaus lietuviškų valandėlių Laisvosios Europos radijo tarnyboje, nes idijotams valandėlės neduodamos. O jeigu kuriam laikui ir duotų, tai kaipgi jos "būtų teisingai tvarkomos", jei išalkę tautiečiai šoka dalintis loiko kailį, paties loiko dar ne nudobė.

Tad man sunku pritarti net Žymanto optimizmui, jog Laisvosios Europos radijo "transliacijų išrūpinimas, jei jos būtų teisingai tvarkomos, kaip tik turėtų didesnės reikšmės santykių su Lietuva klausimui spręsti". Mes juk ten pirmiau savo santykius "spręstume"...

Bronys Raila,
Los Angeles

IŠ KUR ATSIKIRDO CENTRO VALDYBA?

Dirvos sausio 13 d. laidoje pirmame puslapyje, atspausa fotografija, po kuria yra parašas: Dabartinė Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos centro valdyba.

Jau dešimt metų esu Chicago Klaipėdos Krašto Bičiulių Draugijos narys, bet nesu girdėjęs, kad ši draugija turėtų centro valdybą.

Įdomu būtų žinoti, ką ta centro valdyba atstovauja. Kada ji rinkta, kas ją rinko ir kur? P. Užpilis,
Chicago

KĄ RINKSIME Į JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBĄ

rinkimus atliktume sklandžiai, darniai ir tiksliai, privolome jau dabar pradėti darbą vietose. CV jau yra pradėjusi ruošti dirvą, tam tikslui įvairių nuostatų svarstymu bei susirašinėjimu. Bet kas gi turėtų tuojau rūpėti apygardoms, apylinkėms ir seniūnijoms? Svarbiausiais šiandien atrodytų šitokie bent trejetas uždavinių.

1. Klausimas — ką rinkti? Nusipelnusius tėvynę ir tautai asmenis, suteikiant jiems ramaus poilsio taryboje? Jaunus energingus karštągalvius, dirbančius tikrai sporadiškai? Siaurapročių partijos šulius, nebegebančius pakilti aukščiau ar nesiryztančius

keliauti platesnėmis erdvėmis? "Garsiuosius" veikėjus, siekiančius garbės savo tuščiažodžiovimu? Ar atšalėlius, skęstančius materializme, bičiuliams besitinkant apčiuopti juose nors krislėlį polinkio į atletuvėjimą? O gal tokius "autoritetus", kurie mėgsta tikrai rodytis, bet ne darbą dirbti? Ne, ne ir ne!

Prieš laimėdami mūsų išeivijoje bendruomenei visuotinumą, glaudžiantį visus prie vienos brangios ir mylimos šeimos, paspartinkime mūsų darbus tinkamiausiomis pajėgomis. Juo anksčiau susirūpinsime ir rimtesniu įsigiliniu numatysime rinktinus tarybon kandidatus, juo lengvesnis

500 SIUNTINIŲ SU PUSE UŽDARBO

Gaudami nemažą pareikalavimų iš tų savo klientų, kurie laiku nespėjo užsisakyti mūsų kalėdinių bei uždarbio siuntinių, jaučiame pareigą pratesti savo pasiūlymą DAR 500 SIUNTINIŲ.

Turėdami galvoje tai, kad kalėdinius siuntinius esame jau išpardavę, siūlome dabar DAR PAPILDOMUS 500 SIUNTINIŲ ir esame pasiruošę jų pelnu dalytis su savo klientais, atiduodami tuos siuntinius SU PUSE UŽDARBO:

SPECIALŲ SIUNTINIŲ Nr. 1, kurį sudaro

- 3 jardai vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam paltui (žalia, mėlyna, tamsiai mėlyna ar juoda);
- 3¼ jardų vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam kostiumui;
- 3 jardai pamušalo;
- 1 vilnonis moteriškas ar vyriškas megztinis;
- 1 pora žieminių moteriškų kojinių;
- 1 pora vilnonių vyriškų kojinių.

Pilna šio siuntinio kaina yra \$44.00.

KAINA SU PUSE UŽDARBO yra tikrai

\$41.50

įskaitant visus mokesčius.

SPECIALŲ SIUNTINIŲ Nr. 2, kurį sudaro

- 6½ jardų vilnonės medžiagos dviems moteriškiems kostiumams (tamsiai mėlyna ar pilka);
- 6½ jardų vilnonės medžiagos dviems vyriškiems kostiumams (tamsiai mėlyna, rudas ar tamsiai pilka);
- 3 jardai vilnonės medžiagos moteriškam ar vyriškam paltui (žalia, mėlyna, kupranugario spalvos, tamsiai mėlyna ar juoda);
- 10 jardų pamušalo;
- 4 jardai rajoninės medžiagos vienai moteriškai ar dviems vaikiškoms suknelėms.

Pilna šio siuntinio kaina yra \$85.00.

KAINA SU PUSE UŽDARBO yra tikrai

\$79.50

įskaitant visus mokesčius.

Abiejų šių SPECIALIŲ siuntinių visos medžiagos yra eksportinės rūšies angliškos medžiagos.

Pareikalavus siųsime oro paštu nemokamai medžiagų pavyzdžius į bet kurį pasaulio kraštą.

Mūsų SPECIALIUOSIU SU PUSE UŽDARBO siuntinius gali užsisakyti kiekvienas lietuvis, vis tiek, ar jis būtų mūsų klientas, ar kitų firmų.

Priiminėsime taip pat po \$1.00 užstato, kuris garantuos bet kurį mūsų SPECIALŲ siuntinį 10 savaičių laikui.

Mes garantuojame:

- Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
- Jei siuntinys dingtų, mes grąžiname pinigų arba nemokamai pasiunčiame kitą siuntinį.
- Visus mokesčius apmokame čia, dėl to gavėjas, sulaukęs siuntinio, nieko jau nebe moką.
- Visas medžiagas siunčiame tikrai pagal pasirinktuosius pavyzdžius.
- Kitokias prekes siunčiame tikrai pagal jų aprašymą.

Pareikalavusiems taip pat oro paštu ir nemokamai siųsime savo bendrinį katalogą, kuriame yra sužymėta labai daug prekių pasirinkti, ir standartinių siuntinių kainoraštį, apimantį 31 siuntinį, kurių kainos su visais mokesčiais įvairuoja tarp \$29.00 ir \$125.00.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
341 LADBROKE GROVE
LONDON, W. 10
ENGLAND

bus kelias į bendrą tikslą. Atsižvelkime į kaandidatų amžių, būdą, mokslą, gabumus, profesiją, darbštumą, priimtinas ambicijas ir t.t.

2. Vykdamas šį kartą rinkimus ne ištiesai visame JAV plote, bet suskaldžius į penkiomis rinkiminėmis apygardomis, aiškėja visiškai naujos rinkimų sąlygos bei galimybės.

Bet kaip prieisime prie rinkimų? Prisiminkime, kad pirmąją tarybą 1955. V. 1 d. rinko iš viso 6916 asmenų, o antrąją — 1958. IV. 27 d. jau tikrai 4187 asmenys. Neieškokime šiuo metu tokio nepaprastai didelio balsuotojų skaičiaus sumažėjimo kaltininkų, bet geriau prisiminkime tą kaltę patys sau, kitaipariant, "neperkaršties" ragintojams 1958 metais ir pasistenkime, kad, pasirinkę patogesnį rinkimų būdą — apygardomis, sulauktume bendrojo, toli gražu skirtingo, žymesnio, tinkamo šiai dienai balsuotojų skaičiaus.

Priemonių, rodos, netrūksta. Gyviau rinkime, solidarumo mokesį iš paskirų asmenų bei šeimų, ta proga priartinkime abejojančius, padidinkime mūsų artimųjų šeimą, įkvėpkime kiekvienam noro balsuoti ir įtikinkime, kad tai esanti svarbi pareiga ne tik solidarumui, bet ir lietuviškai gyvybei ir kovingumui parodyti. Skubiai steigime, kur dar įmanoma, naujas apylinkes bei seniūnijas — tatau tikrai padidins pasisekimą.

Juo toliau, juo labiau įvairios organizacijos ir jų skyriai sąmoningai jungiasi į bendruomenę, tad pasinaudokime šia stipria priemone, labai geistina talka ir masine įtaiga idėjiniam bendravimui skleisti. Sektiną pavyzdžių gali būti Bostono apylinkė, sudariusi pr. metų spalio 1 d. santalką kovai už lietuviškąją gyvybę, kai apylinkės maloniam įsiliejo net 12 organizacijų, patvirtindamos savo susitarimą turinčiu raštu. Tuo būdu drąsiai galima pranašauti, kad Bostone balsuotojų procentas bus didelis.

3. Pažvelgę į bet kurią vietovę, matome, kad įvairiausiose bendruomeninio gyvenimo srityse aktyviai veikia — vienas žymi vyresnės kartos atstovų dalis, kitur — jaunimo, kitur vėl — vyresniųjų ilgalaikių įsėjimų drauge su čia gimusiu jaunimu. Šiuos pastaruosius, tiek vyresnius, tiek jaunuosius, vertėtų žiūrėti pritraukti prie mūsų, kaip brolius ir seseris, ten, kur jų dar trūksta, kur galima — pavieniui, bet dar sveikiau — su organizacijomis. Tat, be abejonų, būtų naudinga ir rinkikų skaičiui padidinti, ir bendrai mūsų šeimai apjungti, ir negeistonom tautinėms spragoms rūpestingai atgaivinti. Štai, pav. Kenoshos, Wis., apylinkė — veikli ir pastaruoju metu turinti savo sudėtyje 90% naujųjų ateivių ir 10% — kitokių. Solidarumo mokesį sumoka visi. Jeigu taip sektųsi visoje Amerikoje, tai jau dabar turėtume per 20,000 susipratusių rinkėjų, o solidarumo mokesčio kasmet — mažiausia po \$35,000.00. Ir galimas dalykas, kad prieš rinkimus nebūtų reikalingi ypatingi aiškinimai ar raginimai.

Vadinasi, taji didžiulį darbą reikia pradėti tuojau ir derinama prie vietovių būdais. Turėdami iš anksto apgalvotą planą apygardose ir apylinkėse, dirbdami prasingai ir pagaliau sukvietę didžiausius balsuotojų skaičius, galėsime ramia sąžine laukti mūsų visų bendro darbo apvainikavimo.

Vladas Braziulis

SENI AGENTAI LAUKIA PAVADUOTOJŲ

V. Rastenis

Čiai nesusigauja nei su kuo bendrauti ar bendradarbiauti: su asmenimis, ar su organais.

Esamos sąlygose viešai bendrauti ar bendradarbiauti tai tik su organais ir tegalima, kadangi po rusų bolševikų letena atsidūrusioje Lietuvoje paskirti asmenys neturi galimybės sąvarankiai viešojoje veikloje pasirodyti. O organai, koki jie bebūtų, tai yra, ar jie vadintųsi kultūros ministerija, ar rašytojų arba dailininkų draugija, ar leidykla, ar akademija, vistiek Lietuvoje dabar yra tik bolševikinės, rusų valdžios ir partijos organai, taigi — okupantinės ekspozitūros.

Regis, kaip turi iliuzijų, jog ir su tos rūšies organais gali sektis bendradarbiauti ir per tai kaip nors išjudinti iš akligatvio savitarpinius lietuvių santykius, būtent, žingsnis po žingsnio prisitarti ir prie bendradarbiavimo su pačiais lietuvių kultūrinės veiklos sluoksniais. Manoma, kad tuo keliu lietuvių tautos reikalui daugiau būtų galimybės, kaip nors laimėti, negu atkakliu atsisirbėjimu, kurio pasekmė yra visiškai lietuvių išsivijimo izoliacija nuo Lietuvos tebesančių lietuvių.

Neteisinga tokias intencijas iš pirmo žvilgsnio pasmerkti, kaip "išdavimą", "siūlymąsi patarnauti okupantams," perbėgimą į bolševikų pusę" ir t. t. Turint galvoj, kad atkakli izoliacija neturi perspektyvų, kaip nors numatomoje ateityje laimėti, reikia suprasti vieno kito iš mūsų tarpo netekimą kantrybės ir rūpėjimą paieškoti kokios nors kitos išeities. Kitas klausimas, ar neva randamoji išeitis žada, kaip nors geresnį už paprasčiausią kapituliaciją prieš okupantus bei jų agentus. Ar naujų kelių ieškotojai kartais neužsiima ne tik savo kelių, bet ir anksčiau pasiektas kiltas?

Visi matom, kad senųjų bolševikinių agentų priemonės paskutinės lietuvių išsivijos — politinės emigracijos tarpe neturėjo jokio pasisekimo. Nei kiek ne daugiau to pasisekimo turėjo ir sovietinė akcija, vėsta "grįžimo į tėvynę", dabar vedama "kultūrinių ryšių" šūkiu. Todėl, kai tik politinėse (ne vien lietuvių) išsivijos pasigirdo nekantravimo ar apsišlymo balsų, kai pasigirdo norų ar net užsimojimų "ieškoti kokių nors naujų kelių", iš anos pusės tuojau pasigirdo mintis, kad "bėglių" tarpe esama "naujos dvasios", "naujų pažintų", atsirandą "susipratimo", kuris "galbūt" galėtų ir veiksmingiau pasireikšti, jei įgytų organizuotą formą, gal tam tikros draugijos, arba gal toms nuotakoms vystyti skirto... žurnalo pavidalu. Buvo pareikštos viltys, kad tokį žurnalą galbūt išleis ilgišiolinė politinės išsivijos veikla nusivylusieji latviai... Tuo pačiu metu ir lietuviškuose bolševikiniuose laikraščiuose pasirodė vilčių ir pranašavimų, jog netrukus gal pasirodys ir lietuviškas tokio pobūdžio žurnalas.

To žurnalo amerikiniai lietuviškieji bolševikinės propagandos veteranai nekantriai laukia. Jusdami jau nebemažą amžiaus našta ant pečių ir matydami, kad jų tikrinėjimai tepasiekia jų pačių senąjį ratelį (net jų vaikai tuo nesidomi), jie atrodo,

irgi skuba pasiduoti viliojančiai iliuzijai, kad galgi štai bene ateina nauji pavaduotojai...

Kol laukiamas žurnalas dar nepasirodė, jie priima vieną kitą informaciją iš "dypukų" veiklos (pačių "dypukų" parašytą) ir džiaugiasi: "Keičiasi sąlygos, keičiasi ir žmonės. Dar taip neseniai pikietavę, dabar jau bendradarbiauja "Laisvėje", iškeldami bėglių iš Lietuvos piktus darbus. Nekurte palieštytose raštuose ima teisintis mūsų spaudoje".

Tai liudija, kaip jienebesuvaldomi trokšta to bendradarbiavimo iš naujųjų ateivių tarpo: nebežiūri net ką jie rašo, kad tik jų vardų nors kiek pasirodytų jų skiltyse. Jiems geras ir Damušio atsikirtimas, geras net ir Rūko iš esmės jiems labai nemalonius atsakymas — viską pasitryšę praryti, kad tik susilauktų pripažinimo, kad tik su jais skaitytųsi, kad neignoruotų jų, kaip svetimos jėgos agentų.

Taip ilgai neturėjus laimėjimų fronte su politine išsivija, tediškai jiems jau sudaro bent šokių tokių laimėjimų iliuziją. Tuo tarpu tai, be abejojimo, tik iliuzija. Bet... Ilgainiui tokia iliuzija galėtų virsti ir tikrove. Todėl naujų kelių ieškotojams vis dėlto yra dar apie ką pagalvoti: ar jie tikisi ką laimėti lietuvių tautai, ar jau lenda į kapituliacijos kilpą?

Dabar jau žinoma, kad New York'e tikrai planuojamas toks žurnalas, kurio pasirodymą jau pereiną rudenį lietuviškieji bolševikų propagandos laikraščiai pranašavo ir kurio jie nekantriai pageidauja. Sako, tokį žurnalą planuojanti iš socialistų "Darbo" pasitraukusi grupė su vienu kitu naujų kelių ieškotoju iš šalies. Kad tie žmonės sąmoningai norėtų kaip nors patarnauti bolševikų interesams, — turti nėra pagrindo. Kad jie, galbūt iš desperacijos ar iš išradinimo yra pasiryžę pabandyti "parišauti su vėliu", — tai panašu į tiesą. Ir jei eis "riešautai", tai tikriausiai tikėdamiesi ne "vėliu", o į savus (ar į lietuvių tautos) maišus parinkti bent kiek tikrų riešutų. Bet senieji bolševikų agentai jau tikisi, kad štai, štai jau ateina nauji "pavaduotojai". Kas dabar atspės, kurių tikėjimas išsipildys, kurių pasirodys buvęs tik tuščia iliuzija?

Tie pavargę veteranai, lyg įsivažavę apie pensiją, visur mato pavaduotojus. Esą: "Amerikos lietuvių suartėjimas su gimtine taip gerai veikia amerikiečius, kad ir pati "Vienybė" žymiai pakitėjusi tuo atžvilgiu... vietomis sunku spręsti, ar ji stoja už bendradarbiavimą, ar prieš... Kai kas kalba, kad pats Juozas Tysliava, "Vienybės" leidėjas ir redaktorius, asmeniškai jau kalba už kultūrinį bendradarbiavimą. Atvirai rašyti savo laikraštyje jis prisibijo, nes galys netekti piktai suagituotų prieš Tarybinę Lietuvą skaitytojų... Ir čia jau jiems vaidenasi laimėjimai. Gal kartais duodama pagrindo jiems taip tikėti?

Laukdamuoju žurnalu iš anksto skėntis pavargusius bolševikų propagandistus skatina, turbūt, ne tik jo organizatorių ilgišioliniai pasamprotavimai, bet gal net ir numatomasis to žurnalo vardas.

(Nukelta į 6 psl.)

Naujoji Laižuvos bažnyčia perdirbta iš buvusios mūrinės špitolės. Iš kairės pusės nuo durų pirmasis langas buvo kambarėlio, kuriame prieš D. karą gyveno vargonininkas Antanas Vanagaitis, Margučio žurnalo ir radijo programos Chicagoje įkūrėjas. Kairėje bažnyčios stovi medinė varpinė ir klebonijos namas, kurio viename gale yra gyvulių tvartas, kitame gale klebono butas. Nuotrauka daryta 1960 m. rudenį.

KUR VERKĖ ARMONIKA KUNIGO RANKOSE... LAIŽUVA 1961 METAIS

1944 rudenį, besitraukdami vokiečiai, susprogdino bažnyčią, garinę pieninę "Bitę", gerai veikusį kooperatyvą ir sudegino visą miestelį. Išliko nesudegę tik keletas namų, jų tarpe mūrinė špitolė, kurią vėliau atremontavus, įkurta bažnyčia. Apie statymą naujos bažnyčios niekas ir negalvoja.

Vokiečių susprogdinti o j i dvejų bokštų bažnyčia, buvo dideliais vargais pastatyta poeto kleb. Antano Vienožinskio 1891 metais. Čia, toje Laižuvoje, prie Latvijos rubežiaus, jis rašė savo mėgiamas dainas. Verkė armonika kunigo rankose, verkė ir pats griežikas dainuodamas savo sukurta dainelę "Kur prapuolė tas kelelis, kurs pro kryžių ėjo", vis primindamas savo jaunų dienų pirmąją meilę. Verkė parapijonys laidodami savo mylimą kleboną į parapijos kapines ir tie, vadinami girtuokliai, kuriuos jis šventadieniais, tuoj po pamaldų, išvaikydavo iš karčiamos.

Neišsipildė jo paskutinis troškimas: atlaikyti pirmąsias mišias naujoje bažnyčioje, kurią statant tiek daug sveikatos padėjo. Greit sveikata visai sušlubavo, nebeprisikėlė iš lovos. Vėžys kamavo.

Šventinant bažnyčią ir skambinant varpams, nebeįstverė lovoje. Šiaip taip atsikeles bandė, kad ir svyruodamas, eiti sodo takeliu į bažnyčią. Bet greit suklupo, o suklupęs bandė dar šliaužti, kol visai nualpo. Subėgė parapijiečiai pusgyvį nunešė į kleboniją. Netrukus ir mirė.

Ant jo kapo buvo pasodinta jauna liepa, kuri per 70 metų išaugo į didelį medį.

Kun. Antanas Vienožinskis, būdamas sveikas, gau-

A. MAČIUS

davo paštą iš Prūsų "Apžvalgą" ir ją išdalindavo savo geriems pažįstamiems ūkininkams, kol žandarai

Poetas kun. A. VIENOŽINSKIS

nesuodė. Ir tik kyšio dėka byla buvo numarinta.

Paskiau Laižuvoje klebonavo kun. Šliogeris, kurs rašydavo giesmes lietuvių ir lenkų kalbomis.

Čia apie 1900-1903 m. buvo kamendoriūm kun. Mykolas Šližys-Dagilėlis. Rašė eiles ir pasakėčias. Parašęs slėpdavo klebonijos klėties pastogėje. Čia prieš did. karą, išvarytas iš Vilniaus, klebonavo kun. J. Tumas-Vaižgantas. Jis kūrė savo tolimesnius veikalus, nuolat draugų aplankomas, nes susisiektas su Kaunu, Vilnium ar Ryga buvo puišus. Čia pat buvo ir geležinkelio stotis. Jis tuo susiekimo dažnai naudodavosi, kartais palikdamas šventadienius be pamaldų. Nekeipė dėmesio ir į perkupčio Mišeikos ir jo sebrų skundus vyskupui, kad parapija šventadieniais liekanti be kunigo. Mat, neturėta kamendoriaus.

Kun. J. Tumas-Vaižgantas buvo kupinas visokių gerų sumanymų. Pritrūkęs pinigų tiems sumanymams, vykdyti, skolindavosi iš turtingesnių ūkininkų.

Čia prie kun. J. Tumo, vargoninkavo Antanas Vanagaitis, Margučio įkūrėjas. Gyveno špitolėje, kol atvykęs dekan. V. Mironas iš Valkininkų, pas save neišviliojo.

Ant. Vanagaitis, kun. J. Tumo pabartas už neveiklumą ir kortų lošimą, po kurio laiko griebėsi organizuo-

ti choras ir darbuotis lietuviybei.

Čia, toje Laižuvoje, ilgus metus vaistinėkavo konsultantas Stašys. Jis ramiai praleisdavo savo dienas medžioklėse, kol nepribuvo kun. J. Tumas. Tada ramios dienos pasibaigė. Jo įkalbėtas, savo vaistinę parduovęs, 1918 m. persikėlė į Vilnių. Čia prasidėjo jo plati visuomeninė veikla, nuvedusi iki Vilniaus burmistrų. 1944 m. bolševikų su visą šeima, buvo išvežtas į Kazakstaną.

Laižuvos bažnyčia, statyta 1891 m. kun. Antano Vienožinskio, 1944 m. vokiečiams besitraukiant iš Lietuvos buvo susprogdinta.

Laižuva dabar. Kuršo gatvė tuščia, beveik be pastatų, kaip nušluota...

Dariaus ir Girėno gatvėje išliko tik keletas namų.

VAIKO SVEIKATA

Dr. Vandos Tumenienės-Mingailaitės patarimai tėvams

Dr. V. TERCIJONAS

Dr. V. Tumenienės "Vaiko Sveikata" yra įdomi ir naudinga knyga, parašyta prityrusios vaikų gydytojos ir Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune profesorės, kuri daugiau kaip 20 metų dėstė vaikų ligas būsimiems Lietuvos gydytojams.

Šioji knyga rodo, kad jos autorė moka kalbėti ne tik aukštą mokslinių stilių gerai paruoštiems studentams -- medikams, bet sugeba supranta ir aiškia kalba supažindinti elinius, negudusius skaitytojus, su svarbiais vaikų sveikatos klausimais.

Jau įžangoj -- "Vaiko sveikatos reikšmė" -- autorė apibūdina šios knygos svarbą tokiais žodžiais:

"Vaikas yra tėvų, visuomenės ir mūsų tautos atėitis ir ramstis; jis yra tautos sveikatingumo, jos dvasinių ir fizinių jėgų pamatas. Mūsų praeities istorijos, kultūros, papročių ir mūsų gražios lietuviškos kalbos išsilaišymas rišasi su mūsų vaikų ir jaunuolių dvasinių ir tautinių jėgų išsivystymu".

Knygoj apžvelgiama vaiko sveikata nuo jo užgimimo iki brendimo amžiaus. Tai gal pirmas to rūšies knyga lietuvių kalba, nes joje autorė plačiai svarsto ne tik vaiko fizinius (kūno) negalavimus, bet ypatingai jo dvasines ir emocines problemas.

Knygos turinys labai įvairus. Joje kalbama apie naujagimį ir jo ypatybes, maitinimą; tolimesnį kūdikio augimą ir vystymąsi iki 3 metų amžiaus. Nagrinėjami tokie klausimai, kurie naudingai žinoti tėvams, ypač motinoms, Pav., kodėl reikia pratinti kūdikį bendrauti su kitais kūdikiais, ar bausmė yra tinkama pedagoginė priemonė. Kaip apsaugoti vaikus nuo apkrečiamų ligų, jų tarpe nuo džiovos apie BCG skiepus -- vakciną kovoj su tuberkulioze. Toliau eina prieš mokyklinis amžius, vaiko augimas, pavojai sveikatai ir gyvybei tame amžiuje.

Autorė pažymi, kad vaiko amžius iki 6-7 metų yra labai svarbus jo brendimui. Visos dvasinės, emocinės ir psichinės jėgos, visi polinkiai, įgyti šiame laikotarpyje, sudaro pagrindą tolimesniam gyvenimui. Labai svarbu, kad to amžiaus vaikas turėtų tinkamą aplinką ir priemones vystymuisi.

Autorė apžvelgia vaiko auklėjimą šeimoje ir neturintį šeimą, mos vaikų auklėjimą, priešmokyklinio amžiaus (staigus vaikų darželis -- Froebelio ir vaikų namus -- Montessori ir apibūdina kiekvieno jų ypatumus. Mokyklinis amžius ir jo ypatybės; koks yra didžiausias pavojus mokyklos vaiko sveikatai; psichologinės ir emocinės vaiko ypatybės. Trumpi patarimai tėvams, kaip apsaugoti vaikus nuo žalingų įtakų mokyklos amžiuje; komikais, televizija, kinas ir jų žala vaiko sielai; Jaunuolio brendimas, jo ypatybės ir problemos.

Toliau seka nervingas vaikas, jo ypatybės, dvasinės ir emocinės problemos. Čia paminėti

Seni agentai...

(Atkelta iš 5 psl.)

Vardas, atvirai kalbant, keistas -- FLUXUS... Žodis lotyniškas. Jo reikšmė, jeigu daiktavardinė, tai būtų nutekėjimas, išsekimas, pasibaigimas (dienos, rudens). O būvardinių to paties žodžio reikšmių yra net geros kas pasirinkimas: tekas, bangavimas, svyravimas, liuosas (nesuvertas išklebęs neužtikrintas, nepastovus, neapsisprendęs, kintamas, pūvas, menkėjas, besugrįžtas... Medicininė prasme -- dezinterija sergančio skiedimas...

Jeigu probolševikai projektuojamo žurnalo numatomam pavadinime įžūti lietuvių tautinio atsparumo bei pasipriešinimo apibūdinimą, tai tada visai suprantamas jų džiaugsmingas ir nekantrus laukimas. Kaip iš tikrųjų yra, gal paaiškės, kai (ir jei) tas FLUXUS pradės tekėti.

sunkumai, surišti su maitinimu, miego sutrikimais, naktinis žuvų gaudymas (enuresis); žaidimas kūno dalimis: a) pirštų čiulpimas, b) nagų kramtymas, c) dantų griežimas, d) žaidimas lytiniais organais; pykčio priepuoliai, baimė. Socialiniai vaiko iškyrimai: palinkimas meluoti,

Prof. V. Tumenienė

svetimų daiktų savinimas, bėgimas iš namų.

Tik paminėtų klausimų gausumas rodo, kad Dr. Tumenienės knyga naudinga ne tik tėvams, bet ir vaikų auklėjtojams, mokytojams, gydytojams ir dvasiškiams, kurie joje ras daug vertingų patarimų.

Knyga parašyta visai moderniai, kaip sako anglai "up-to-date", nepraleidžiant nė paskutinių metų naujų pastebėjimų. Pav., autorė mini apie raudonligės tikriau raudonukės (German measles) pavojų moterim pirmomis 2-3 nėštumo mėnesius. Jos turėtų būti apsaugotos nuo susirgimo ta liga, nes jų gemalas to viruso gali būti sunkiai sužalotas ir būsimas kūdikis gali gimti aklas ar kurčias. To nėra paminėta daktarų P. Baublio ir J. Neniškio knygoje "Motina ir Vaikas" išleistoji Vilniuje 1958 m.

P. Baublys yra dabartiniu laikui prof. Tumenienės įpėdinis Vilniaus universitete, kur dėsto vaikų ligas būsimiems gydytojams. Šiaip, jo plati knyga apie vaiką, gan gerai parašyta.

"Vaiko Sveikata" tai pirmutinė tokio turinio knyga, parašyta Lietuvos medicinos profesoriaus tremtyje. Linkėtina, kad ji rasitų platų ratą skaitytojų šiam svingam krašte, kur vienok lietuviybė taip negiliai leidžia šaknis. Pageldautina, kad ši knyga padėtų išauginti ir išauklėti sveiką ir atsparią nutautėjimui jauną Amerikos lietuvių kartą.

Dr. Vanda Tumenienė-Mingailaitė Vaiko Sveikata, Chicago 1960, psl. 135, kaina 1,25.

ELISABETH

UŽGAVENIŲ POBUVIS ELIZABETHE

ALT S-gos Elizabetho skyriaus rengiamo Užgavėnių vakaro pobūvio Elizabeth, vasario 12 dieną, 5 v. v., parengiamieji darbai sėkmingai vyksta. Laukiama gausaus rinktinės publikos būrio. Tik gaila, kad vietos stoka dalyvių skaičių apriboja.

Programoje trumpą žodį tars Emilija Čekienė -- LNF pirmininkė, ir pasirodys geriausios vietinės meninės pajėgos: Ona Zubavičienė, Liudas Stukas ir Irena Stankūnaitė. Be to, užkandžiai ir šokiai, grojant Gutauskaitės orkestrui.

Tautinės Sąjungos Elizabetho skyriaus rengtieji pobūviai praeityje yra palikę dalyvių tarpe geriausių įspūdžių. Rengėjai yra pasiryžę ir šį pobūvį, skirtą Lietuvai prisiminti, padaryti vieną iš jaukiausių Elizabeth. Tikimasi daug svečių iš New Yorko ir Newarko.

Bilietus patariama įsigyti iš anksto, nes tą pačią pobūvio dieną bilietai vietoje jau nebebus parduodami. Jų dar galima gauti Lietuvių Laisvės salės bare -- Elizabeth, pas Praną Narvydą ir Jurgį Sirusą -- New York, Albina Trečioką -- Newark ir Miką Klimą -- Lindene.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

NOW! 4 1/4% PER ANNUM

on ALL ACCOUNTS

4 1/4% EARNING ON PREPAID SAVINGS

FREE ALUMINUMWARE WITH \$500.00 OR MORE

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.

1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.
Tel. Blshop 2-1397

HOURS: MONDAY 9 to 5
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

VELYKOS ARTĖJA

SIŪSTI VELYKOMS DOVANŲ SIUNTINIŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS I VISAS USSR DALIS

YRA LENGVA IR PATIKIMA PER

Cosmos Parcels Express Corp.

(Licensed by Intourist)

COSMOS TURI DAUG METŲ PATYRIMĄ IR TŪKSTANČIUS PATIKIMŲ KLIENTŲ.

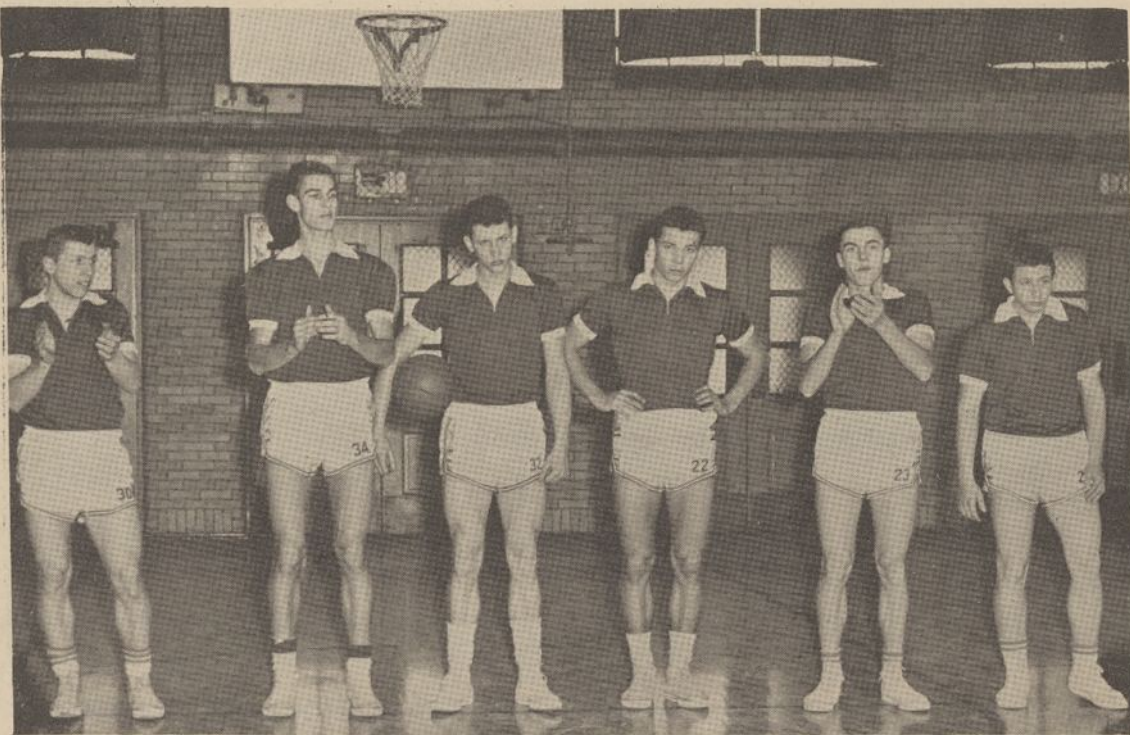
• Pristatymas garantuotas. • Siuntinys apdraustas. • Gavėjas nieko nemoka. • Papildomų informacijų ir nemokamų kainoraščių prašykite ar skambinkite į jums arčiausią skyrių:

NEW YORK 21, N. Y., 39 -- 2nd Avenue -- Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y., 306 Wilson Ave. -- Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue -- Tel. DI 5-8803
LAKEWOOD, N. J., 126 -- 4th Street -- Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street -- Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. -- Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. -- Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 9350 Jos. Campan -- Tel. TR 3-1666
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. -- Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. -- Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill., 2439 W. 69th Street -- Tel. WA 5-2737
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. -- Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. -- Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave. -- Tel. DA 4-4401

WATERBURY, Conn., 6 John St. -- Tel. PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave., N. W. -- Tel. GL 8-2006

JERSEY CITY, N. J., 75 Bright St., kampas Jersey Ave. -- Tel. PR 3-0979
PASSAIC, N. J., 211 Monroe Street -- Tel. TA 5-8050
DETROIT, Mich., 6440 Michigan Ave. -- Tel. LO 2-5941
ROCHESTER, N. Y., 583 Hudson Ave. -- Tel. LO 2-5941
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Bld. -- Tel. BI 3-1797

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

Chicago sporto klubo Aras vyrų krepšinio komanda dalyvavusi rungtynėse su Clevelando Žaibu sausio 22 d.

V. Pliodžinsko nuotrauka

PABALTIOJŲ TAUTŲ TAUTINIŲ ŠOKIU ŠVENTĖ VOKIETIJOJE

Pereitais metais, gruodžio mėn. 17-18 d. Koelne įvyko pabaltijo tautų jaunimo suvažiavimas tikslu pasirodyti savo tautiniais šokiais ir pareikšti savo valią, kad pabaltijo kraštų jaunimas nlekuomet nesutiko ir nesutinka su Sovietų Sąjungos okupacija. Pabaltijo kraštų jaunimas demonstravo už savo tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Lietuvų šitoje tarptautinėje šventėje atstovavo Vasario 16 Gimnazijos tautinių šokių grupė ir vadovai Fr. Skerys bei V. Vykontiene. Tai buvo pasirodymas ne tik belgų kariams, bet ir rinkinei publikai belgu name. Dalyvavo parlamento atstovai, Vestfalijos krašto parlamento atstovai, Koelno miesto vyriausios burmistras su ponia, aukšti belgų, amerikiečių ir vokiečių karininkai, visa Baltijos Kraštų Taryba, Vilko atstovas J. Glemža, prof. dr. Ivinskis, prof. dr. Gronis, vengrų, rumunų ir bulgarų pareigūnai tremtyje. O taip pat kviestinė publika iš pabaltijo kraštų, Koelno miesto ir apylinkės.

Čia buvo gera proga didelį skaičių svetimšalių supažindinti su Lietuva, parodant tautinius rūbus ir gražius šokius. O tie šokiai tikrai buvo gražūs. Taip pašokti galėjo tik prityrusių šokėjų grupė, vadovaujama 9. klasės mokinio Zlgfrido Pociulio. Grupė sudarė tikrai gražų ir darnų vienetą. Gaila, kad belgų namų scena buvo maža ir Malūnų negalėjo pašokti, už tat puikiai išpuoštoje mažoje scenoje, esant geram apšvietimui, mūsų šokėjos ir šokėjai atrodė, kaip pasakoje. Belgų name dar pasirodė viena Koelno miesto vokiečių šokėjų grupė "Jugend des Ostens" -- jaunimas iš rytų, t. y. jaunimas

E. CHICAGO

Blynų balius

East Chicagos Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas ruošia Užgavėnių blynų balių su menine programa ir kitomis įvairenybėmis. Veiks turtingas lietuviškų valgių bufetas su gaivinančiais gėrimais.

Blynų balius įvyksta vasario 5 d., 5 val. p. p. šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas kviečia visus apylinkės gyventojus gausiai dalyvauti ruošiamame Užgavėnių blynų baliuje, kur turėsite progos pamatyti meninę programą, smagiai praleisti laiką.

Užgavėnių blynų balius pelnas bus paskirtas Lituanistinės mokyklos išlaikymo išlaidoms padengti.

Įėjimas į blynų balių tik 1 dol.

Pakenė

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE

The Cleveland Trust Company

THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*

PIRMAS ŠIŲ METŲ MARGUČIO NUMERIS

Šių metų pirmasis Margučio numeris yra padidintas ir papildytas naujais skyriais. Jame įvestas Lietuvos vaizdų skyrius, apimamas porą puslapių, iš kurių galima atpažinti Lietuvą prieš 30 metų. Be to įvestas skyrius ir iš dabartinės Lietuvos gyvenimo, perduodant kalbas ir mintis, kurios dabar Lietuvoj skleidžiamos.

Šiame Margučio numery yra šie straipsniai: Nauji metai -- seni lapai; Lietuviai nutiesė kelį viršūnių konferencijai (Volde-maro susitikimas su Pilsudskiu) Kas laukiama 1961 metais: Jurgis Sauereveinas žiūrint iš Amerikos; Nelengva, bet smagu buvo Lietuvoj (Juozo Širvydo dieno-raštis); Jaltos konferencija; Pajamų mokesčiai už 1960 metus; Sveikatos skyrius; Balsai be cenzūros; Dažniau klausimai -- mažiau klysi; Įvykiai, žmonės, darbai; humoras; svarbiausieji įvykiai 1960 metais ir daug dar kitos medžiagos bei įdomių vaizdų.

Margutis eina jau virš 30 metų. Jo metinė prenumerata tik \$5.00. Margučio adr. 6755 Western Ave. Chicago 36, Ill.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus -- \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius -- \$5.00 ☐

(Tos kainos yra tik naujiems skaitytojams)

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*DIRVA*

AUTOMOBILISTŲ NUOTYKIAI

Amerikoje automobilis yra tarsi žmogaus antra pora kojų. Automobiliais važiuojame (darbą, skalbyklą, karčiamą, svečius, kurie gyvena už dviejų bloką, krautuvę sekančios gatvės kampe... Automobilis kartais tampa mūsų namais ir pramoga: Jame miegamieji žmona užpykus neįsileidžia į namus. Jame sėdėdami valgome kotletus tarp dviejų bulkelės pusių, ir pro jo langus žiūrime paskutinės Hollywoodo filmos.

Visa tai yra vadinama progresu, civilizacija ir būtina kapitalistui -- šio krašto piliečiui. Paėmęs popierio ir pašėlį apskaičiavau, kad Amerikoje yra daugiau automobilių, negu Lietuvoje per 4 mėnesius sunaudodavo dektukų dėžutę.

Daugėjant automobilių daugėja ir nelaimės skaičius. Sakoma, kad Amerikoje tokiose nelaimėse žuvo daugiau žmonių, negu visuose karuose, nuo nepriklausomybės kovų iki Korėjos.

Pirma vieta 1960 metų "nusišėmusiam pasiaiškinimui" teko piliečiui iš Knoxville, Tenn. Jis buvo areštuotas už važinėjimą girtame stovyje. Nusikaltėlis aiškinosi, kad jis pravažiavo pro geltoną šviesą, o ne raudoną, bet buvo nubaustas \$150, kai areštuojamas policininkas paaiškino teisėjui, kad toje vietovėje nėra jokių šviesų.

Pirma vieta "daugiausiai sugėdinto žmogaus" teko piliečiui iš Lodi, Calif. Jis buvo nubaustas už važinėjimą be leidimo. Tenka suabejoti, ar jis iš viso galės gauti leidimą važinėti automobiliu, nes paaiškėjo, kad šis pilietis gauna valstijos pensiją dėl akluo.

Premija už "originaliausią pasiaiškinimą" tenka asmeniui iš Philadelphia. Policija kaltino, kad atvažiavęs į automobilių katastrofos vietą rado kaltinamąjį girtame stovyje. Jis pasiaiškino teisėjui, kad prieš įvykstant katastrofai, buvęs visai

DALIA MUSTEIKYTĖ, Korp. Neo Lithuania Clevelando skyriaus aktyvi narė, šiais metais baigianti Euclid Senior High School, buvo priimta į National Honor Society. Į šią organizaciją priimami tik ypatingai moksle pasižymėję mokiniai. Tokį atžymėjimą savo klaseje ji gavo vienintelė, o visoj mokykloje, kur yra 2,400 mokinių, tokių atžymėjimų gavo tik 60 mokinių.

Namas netoli Šv. Kazimiero bažnyčios

bliaivus, bet reikėjo tiek ilgai laukti policijos atvykstant, kad jis užėjo į artimą karčiamą susišildyti. Žmogelis buvo išteisintas.

Manchesteryje, N. H. John Santos atsisakė vežti savo žmoną sekmadieniam pasivažinėjimui nes judėjimas atrodė per daug didelis ir pavojingas. Jiems bežiūrint televizijos programos katas automobilistas su savo mašina išgriovė sieną ir įvažiavo į salionėlį.

Romas Stakauskas

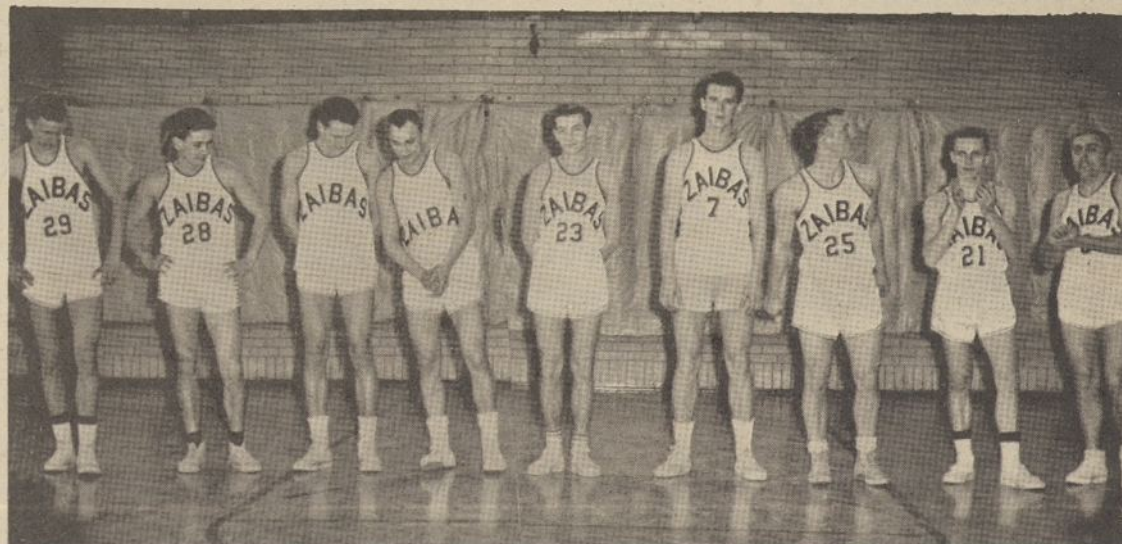
Patogių trijų miegamųjų namas. Didelė virtuvė. Kilimai salone ir valgomojam. Poilsio kambarys. Gaso šildymas. Naujas vandens šildymo tankas, langinės. Naujas garažas su pakeliamom durim. Turi parduoti. Lenkų ir lietuvių kaimynystė. Žemiau \$13,000. Mažas įmokėjimas.

Stan Homa Realty Co.
8808 Garfield Blvd.
MI 1-7700

Iš Clevelando Žaibo sporto klubo dešimtmečio banketo. Prie stalo iš kairės sėdi: LB II apyl. pirm. P. Bielinis, Ateities Klubu atstovas P. Gruodis, LVS Ramovės skyr. pirm. A. Jonaitis, šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Bartis ir sporto klubo valdybos narė E. Šikšniūtė-Vodopolienė.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Clevelando sporto klubo Žaibas vyrų krepšinio komanda dalyvavusi sausio 22 d. rungtynėse su Chicago sporto klubu Aras ir jās, po įtemptos kovos, laimėjusi nedideliu skirtumu.

V. Pliodžinsko nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Visi ramovėnai, sausio 29 d., 11 val. 30 min. renkasi lietuvių salėje į skyriaus narių metinį susirinkimą išklausti: skyriaus veiklos apyskaitos, revizijos komisijos pranešimo ir išrinkti naujos valdybos bei revizijos komisijos. Po susirinkimo — alutis.

• Vytautas Orintas, Dirvos tarnautojas, širdžiai su-negalavus ketvirtą savaitę guli Policynic ligoninėje ir pamažu sveiksta.

GERI NAMAI

Dviejų šeimų 5-5, garažas, dideli kambariai, prie pat Naujos parapijos.

Plytinis 4 miegamųjų vietos šeimos, naujas karšto vandens šildymas, netoli Naujos parapijos.

3 miegamųjų šv. Jurgio parapijos rajone. Labai gerame stovyje. Nori tik \$10,800. Galite pirkti su mažu įmokėjimu.

Dvi krautuvės ir butas, mūrinis, beveik naujas pastatas E. 200 gt., gerame biznio rajone.

Labai geras 5-5 Eddy Rd. rajone.

Norintieji išvengti bedarbės, pirkite gerimų krautuvę, parduodamą lietuvių rajone.

Išnuomojamas moderniškas ofisas daktarui Naujos parapijos rajone.

Norintieji pirkti ar parduoti prašomi paskambinti: IV 1-6561 arba MU 1-2154

Juozas Mikonis — Realtor
EAST SHORE REALTY
780 E. 185 gt.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND—EUCALID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

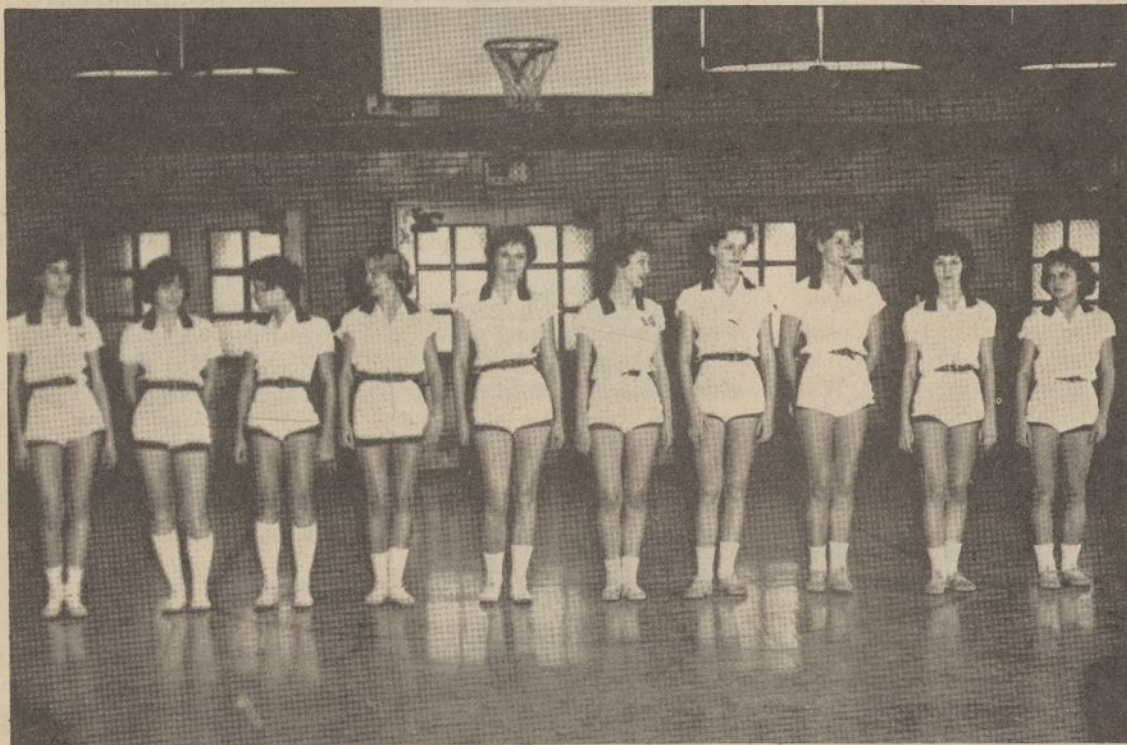
Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Clevelando Žaibo sporto klubo mergaičių krepšinio komanda, dalyvavusi sausio 22 d. varžybose su Toronto Aušros klubo komanda. Nuotraukoje iš kairės: I. Besparaitytė, A. Karaliūtė, D. Čiurlionytė, D. Čyvaitė, V. Ambraziavičiūtė, N. Gelažytė, R. Gaidžiūnaitė, V. Karosaitė, R. Besparaitytė ir L. Juodytė.

V. Pliodžinsko nuotrauka

VISI - JAUNI IR VYRESNIEJI
Į LINKSMĄ
JAUNIMO VAKARĄ
SAUSIO 28 D. 7 V.V.

Lietuvių svetainėje, Clevelande

ĮDOMI PROGRAMA

ŠOKIAMS GROS NEOLITUANŲ ORKESTRAS

TURTINGAS IR ĮVAIRUS UŽKANDŽIAIS

STALAS. GAUTAS PELNAS SKIRIAMAS

VASARIO 16 GIMNAZIJAI

DIRVA

Nr. 11

1961 m. sausio 27 d.

KAS IR KUR?

• Australijos Lietuvių Bendruomenė leidžia metraštį, kuris kaštuosias apie 1,700 svarų. Apie 1000 svarų surinks iš prenumeratorių, o kitus teksią kitaip surinkti. Metraštis atvaizduos Australijos lietuvių veiklos paskutinį dešimtmetį, kada į Australiją atvyko paskutiniojo karo tremtiniai.

• Australijos lietuvių XI sporto sąskrydyje, įvyksiam gruodžio 27-31 dienomis Sidnėjūje, dalyvavo 230 sportininkų.

• Dainininkė Vita Valikonytė, 1959 m. Dirvos konkurso laimėtoja, susižiedavo su inž. Gerdalu Talančiu.

• Dr. Vaclovas Paprockas, Lietuvos Nepriklausomybės Fondui jau šiais metais aukojo 100 dol., Antanas Senikas — 50 dol. ir Bronius Bieliukas 25 dol.

• Ped. Lituanistikos Institutui Chicagos Liet. Dantų Gydytojų S-ga paskyrė 25 dol., kun. dr. J. Prunskis ir prekyb. A. Valavičius po 5 dol. Viesiems lituanistinio švietimo rėmėjams Institutas nuoširdžiai dėkoja.

• Visi nepiliečiai, pastoviai gyveną JAV, ši mėnesį turi atlikti registravimosi prievolę. Registravimosi kortelės gaunamos pašto įstai-gose.

• Baltų-Vokiečių Draugijos, veikiančios Vokietijoje, kultūros savaitė (nuo sausio 22 d. iki sausio 27 d.) vyks-ta Ludwigsburge.

• Halina Mošinskienė atstovaus lietuves moteris GFWC tarptautinės organizacijos suvažiavime Sao Paulo mieste, Brazilijoje, birželio 12-16 d. Ji priėmė Lietuvių Moterų Atstovybės kvietimą būti nare ir nuolatine atstove Brazilijoje.

• Komunistinė "Vilnis" — Maskvos garsiakalbis Chicagoje skundžiasi, kad vėl išdauzė redakcijos langus. Esą, per metus tai jau ketvirtas kartas.

• Poetas Adomas Lastas, eidamas 74 metus, mirė sausio 18 d. Kaune.

• Rr. K. Jurgėla parašė knygą apie žalgirio kautynes. Ji, anglų kalba, greit išeis iš spaudos.

• Adolfas Rimkus, iš Royal Oak, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Kristina Gečaitė, iš Monteno, mokėdama už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• J. Rekašius, iš Detroito, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

TORONTO

Lietuvos Nepriklausomybės Tautos Ruošiamas Vasario 16 minėjimas banketo forma įvyks vasario 11 d., 7 val. 30 min. vak. Lietuvių Namų didžiojoje salėje.

Šios, visiems lietuviams didelės ir brangios šventės proga, prieš pradėdant vaišintis, kalbės KLTS centro valdybos vicepirmininkas Pr. Kvedaras. Meninę programą išpildys solistai: A. Ščepavičienė ir Br. Marijošius, akomponuojant muz. St. Gailevičiui.

Kvietimais iš anksto reikiama apsirūpinti, kurie gausiami pas P. Adomaitį — LE 5-5066, A. Statulevičių — lietuvių namuose ir LNT organizacijų narius.

Tauriam lietuviui, vienam iš 13-os Korp! Neo-Lithuania steigėjų, advokatui filisteriui

JUOZUI BATAIČIUI mirus,
jo žmonai BIRUTEI, dukrai VITAI (Lietuvoje) ir artimiesiems užuojautą reiškia ir kartu liūdi

**LST Korp! Neo-Lithuania ir
LT Akademinis Sambūris**

Didžiam lietuviui pedagogui

ANTANUI KASAKAIČIUI mirus,
jo dukroms filisterėms MARIJAI ir ONAI, sūnums fil. KAZIMIERUI ir JURGIUI, o taip pat žentui fil. A. NAKUI su šeima, nuoširdžią užuojautą reiškia

LST Korp! Neo-Lithuania

Visuomenininkui

POVILUI BUDREIKAI
mirus, jo žmonai SOFIJAI ir broliui JUOZUI gilia užuojautą reiškia

J. Stankaitis

Momentas iš rungtynių tarp Clevelando Žaibo ir Chicagos Aro krepšininčių, įvykusių Clevelande sausio 22 d.
V. Pilodžinsko nuotrauka

LIETUVĖS MOTERYS TAUTOS REIKALŲ SARGYBOJE

Lietuvių Moterų Atstovybės posėdis įvyko sausio 11 d., B. ir L. Bieliukų bute, Richmand Hill, N. Y. Tai buvo neeilinis veiklos pasitarimas, nes jame dalyvavo viešnia iš Paryžiaus — Birutė Šlepetytė-Vencukienė, kuri dalyvauja Pasaulinėje Katalikių Moterų organizacijų sąjungoje, susidedančioje iš 90 tautų. Unijai vadovauja iš 90 tautų tik 17 egzekutyvių, kurių tarpe yra ir lietuvaite B. Vencukienė, turinti progos lietuvių klausimą nuolat judinti tarptautinėje plotmėje.

Taip pat ji priklauso Pasauliniam Motinų Sąjūdžiui, kurio centras yra Paryžius.

Atsilankymo proga viešnia padarė platų pranešimą iš minėtų moterų organizacijų veiklos ir Lietuvių Moterų Atstovybei pažadėjo parūpinti atstoves Paryžiuje ir Londone, kur ji netrukus lankysis.

Be to, šiame posėdy pirmą kartą dalyvavo, vietoj mirusios narės A. Zubkienės, pakviesta nauja Lietuvių Moterų Atstovybės narė dr. M. Žukauskienė.

LMA pirm. Līgija Bieliukienė pranešė apie klubų veiklą Patersone, N. J. ir Bostone, Mass., kur ji neseniai lankėsi. Ji paskaitė

gautų malonių atsiliepimų apie mūsų darbus ir apie Lietuvą iš amerikiečių General Federation of Women's Clubs pirmininkių. Apgailėstą dėl p. Pulkauninkienės susilpnėjusios sveikatos Chicagoj, kuri negali aktyviai įsijungti į jai artimą LMA veiklą.

L. Bieliukienė pranešė, kad GFWC organizacijos įvyks du suvažiavimai šį pavasarį, kuriuose turėtų dalyvauti ir lietuvių atstovės, būdamos jų lygiateisiu nariu. O tai bus birželio mėn. 5-9 d.d., Miami, Fla., į kurį vykti, narių prašoma, neatsisakę L. Bieliukienė. Birželio 12-16 d.d. toks pat suvažiavimas įvyks Rio de Janeiro, Brazilijoje, kuriame lietuves atstovauti pasižadėjo ten gyvenanti H. Mošinskienė.

Po posėdžio buvo kavutė.

DVIEJŲ AKTYVIŲ LIETUVIŲ JAUNIMO VADOVŲ JUNGTVĖS

Eglės Žemgulytės ir Leono Narbučio jungtvė (įvyksa šį šeštadienį, sausio 28 d. Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, 11 val. Po šv. mišių sutuoktuvų apeigas atliks tėvas Kubilius, S. J. Bažnyčioje smulku gros smulkininkas Povilas Matiukas, jaunų dėdė.

Vakare, 7 val., Balio Pakšto salėje įvyks vestuvių vaišės.

Abu jaunieji yra aktyvūs vadovai lietuviško jaunimo eilėse. Eglė Žemgulytė, baigusi Marijos aukštesniąją mokyklą, įstojo į gailėstingųjų seserų mokyklą ir ją baigė su aukščiausiu pažymėjimu išrinkimu "Nurse of the year". Padirbusi kurį laiką ligoninėje, ji buvo pakviesta mokytojos -- instruktorės pareigoms gailėstingųjų seserų mokykloje ir tuo pat laiku pradėjo tolimesnes studijas Loyolos universitete, kur siekia aukštesnio mokslo laipsnio.

Pradėjusi studijas, nors su laisvu laiku sunkiai susigaudydama, pasiryžo įstoti į lietuvių studentų LST Korp! Neo-Lithuania, kaip tęsėją ir puoselėją tautinės dvasios.

Į šios Korporacijos veiklą ji įsijungė dideliu nuoširdumu ir dalyvavo visose stovyklose, suva-

žiavimuose, organizavo studijų dienas, redagavo informacinį leidinį ir aktyviai reikšė spaudos darbe.

Šiuo metu Eglė Žemgulytė yra LST Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos narė.

Jaunasis Leonas Narbutis yra taip pat vienas iš veiklių ir vadovaujančių studentų organizacijų narys, vienas iš kampionų stiplių studentų Santaros, Imantriai valdydamas lietuvišką plunksną, pamilęs savąją tautinę literatūrą, turėdamas gražią kalbos diktą ir savitą, nuoširdų stilių, jis yra nepamainomas Pelkų žiburėlių valandėlės pranešėjas (programa transliuojama kas sekmadienį per Margučio radiją ir supažindina klausytojus su literatūros autorais).

Po vestuvių jaunieji išvyks ilgesnei kelionei, o grįžę namo šviečiant šiltesiems saulės spinduliams, tęs tolimesnį gyvenimą: dieną darbas, vakarais studijos, o laisvalaikis -- savajam tautiniam kamienui, kad tėviškos žemėje, pasėta sėkla ir išaugęs medelis, perkeltas svetur, taip pat bujotų ir klestėtų...

(vk)

Neolituų aktyvi veikėja Eglė Žemgulytė

CHICAGO

Vasario 16 minėjimas moterims Chicagoje įvyks vasario 4 d. (šeštadienį), 6 v. v. Jaunimo Centre, žemutinėje salėje. Iškilnių programoj dalyvauja: tėv. Kubilius, S. J. invokacija, A. Šmulkštienės paskaita. Meninę dalį atlieka: sol. Pr. Bičienė, muz. M. Motekaitis ir stud. R. Danilevičiūtė — deklamacija.

Kaip ir kiekvienais metais dalyvės bus pavaišintos kava ir skanėniais.

Vyr. Giedrininkės kviečia visas moteris dalyvauti kuo skaitlingiausiai.

V. Kleivienė

ROCHESTER

Anna Kaskas koncertas

Sausio 10 d. Kilbourn Hall koncertavo buvusi Metropolitan operos dainininkė Anna Kaskas. Koncertas praėjo gražiu pasisekimu.

Malonu įspūdį lietuviams padarė dainininkė į savo repertuarą įtraukdama 3 lietuvių kompozitorių dainas: Visur tyła (Peace) J. Gruodžio: Sapnai (Dream) A. Dirvinskaitė; Mano rožė (My Rose) A. Kačanausko.

Spauda šį koncertą įvertino labai palankiai. **V. V.**

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratų pratęsdami, Dirvą aukomis parėmė:

A. Bonatas,	
Los Angeles	\$5.00
Vladas Kalytis,	
Great Neck	5.00
L. Garbačauskas,	
Toronto	5.00
A. Gubilas, Detroit	2.00
J. Juška, Detroit	3.00
V. Labanauskas, Chic.	2.00
S. Velbassis, Chicago	5.00
K. Gečaitė, Monteno	5.00
K. Germanas,	
St. Charles	5.00
E. Mazys, Cleveland	2.00
J. Šalčius, Pittston	5.00
J. Lušaitis, Phila.	2.00
A. Glodenis, San Jose	3.00
J. Lesčinskis, Detroit	2.00
J. Ferencas, Vokietija	1.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

VIOLETA M.L. YČAITĖ, clevelandietė Hypatijos Žitūrienės dukterė, paskirta Fort Carson, Colo., JAV kariuomenės bazės bibliotekos viršininke. V. Yčaitė yra gimusi Lietuvoje ir į Ameriką atvyko 1941 m. Bibliotekos mokslo magistrės laipsnį gavo 1950 m. New Yorko Columbia universitete. Iki šio laiko ji tarnavo JAV kariuomenės specialiuose daliniuose, kaip bibliotekinė, Vokietijoje, Japonijoje, Texase ir Okinawoj. Ji kalba lietuviškai, prancūziškai, ispaniškai ir angliškai.